

De vertaling van deze pagina is automatisch geproduceerd met behulp van machinevertaling [\[Link\]](#). Machinevertalingen kunnen fouten bevatten die de duidelijkheid en nauwkeurigheid van de informatie kunnen schaden; de Ombudsman kan niet aansprakelijk worden gehouden voor eventuele afwijkingen. Voor de grootste mate van betrouwbaarheid en rechtszekerheid wordt verwezen naar de bronversie in het Engels (klik op de link hierboven). Meer informatie vindt u in ons [taal- en vertaalbeleid](#) [\[Link\]](#).

Besluit van de Europese Ombudsman inzake initiatiefonderzoek OI/3/2003/JMA betreffende de Europese Commissie

Besluiten

Zaak OI/3/2003/JMA - **Geopend op** 19/11/2003 - **Besluit over** 04/07/2007

Mensen met een handicap worden geconfronteerd met een groot aantal obstakels die hen beletten gelijke kansen, onafhankelijkheid en volledige economische en sociale integratie te bereiken. Hoewel de Unie op deze uitdaging had gereageerd door een aantal juridische en politieke initiatieven te nemen om deze belemmeringen weg te nemen, was de Ombudsman van mening dat de ernst van de situatie van mensen met een handicap eiste dat de aangekondigde toezeggingen door middel van doeltreffende maatregelen in praktijk worden gebracht. Gezien de centrale rol van de Commissie binnen het institutionele kader van de Unie en haar specifieke verbintenissen ten aanzien van personen met een handicap, achtte de Ombudsman het nuttig de door deze instelling op dit gebied ondernomen acties te herzien en te beoordelen of deze al dan niet in overeenstemming waren met haar wettelijke verplichtingen en toezeggingen. De Ombudsman besloot daarom een initiatiefonderzoek in te stellen naar de integratie van personen met een handicap door de Commissie, om ervoor te zorgen dat deze burgers niet werden gediscrimineerd in hun betrekkingen met de instelling. Hij verzocht de Commissie verslag uit te brengen over i) de maatregelen die zij had genomen of voornemens was te nemen om ervoor te zorgen dat personen met een handicap in hun betrekkingen met de instelling niet werden gediscrimineerd, en ii) het tijdschema voor de aanneming ervan.

Het onderzoek van de Ombudsman werd uitgevoerd door middel van een open en transparante dialoog waarin personen met een handicap, representatieve groepen, andere ombudsmannen op nationaal en regionaal niveau en het publiek werden uitgenodigd om een bijdrage te leveren.

Op basis van zijn evaluatie is de Ombudsman van mening dat de Commissie zich oprecht heeft ingespannen om personen met een handicap te integreren, ook al lijken bepaalde aspecten van haar beleid niet aan de verwachtingen van de bevolking te voldoen. De Ombudsman erkent dat

er op een aantal gebieden vooruitgang is geboekt, waaronder:

1) ervoor te zorgen dat de tewerkstelling van personen met een handicap door alle EU-instellingen in overeenstemming is met de in het nieuwe Statuut verankerde fundamentele beginselen, zoals non-discriminatie op grond van handicap (artikel 1 quinquies, lid 1) of de noodzaak om ambtenaren een redelijke aanpassing te bieden, zodat zij de hun toevertrouwde taken kunnen uitvoeren (artikel 1 quinquies, lid 4);

(2) kandidaten voor EU-wedstrijden met een handicap kunnen nu profiteren van een aantal maatregelen om hun deelname te vergemakkelijken; bovendien heeft de Commissie zich ertoe verbonden de verschillende middelen te onderzoeken waarmee de aanwerving van personen met een handicap binnen de instelling kan worden bevorderd;

(3) de vaststelling van nieuwe eisen met betrekking tot de toegankelijkheid van de gebouwen van de Commissie, volledig in overeenstemming met de normen van de EU en de Belgische wetgeving, en specifiek inspelen op de behoeften van mensen met een handicap;

(4) informatie toegankelijker te maken voor personen met een handicap, met name met betrekking tot de gegevens die op de website van de Commissie worden gepubliceerd; de instelling heeft lovenswaardige inspanningen in deze richting geleverd;

(5) De Commissie heeft zich ingespannen om haar diensten beter af te stemmen op de moeilijkheden waarmee personen met een handicap worden geconfronteerd, zodat zij, indien nodig, adequaat kunnen reageren. In dit licht moet de gedragscode van de Commissie een zeer nuttig instrument zijn om haar personeel te sensibiliseren, hoewel inspanningen moeten worden geleverd om ervoor te zorgen dat de gedragsnormen volledig worden nageleefd en periodiek worden bijgewerkt.

De Ombudsman is zich bewust van het feit dat, zoals het publiek tijdens het raadplegingsproces onderstreepte, nog steeds actie moet worden ondernomen op andere gebieden, waaronder:

(1) de financiële steun die de Commissie verleent aan ambtenaren met een handicap of met gehandicapte familieleden, wordt nog steeds als ontoereikend beschouwd; het publiek is ook van mening dat de begrotingstoewijzing voor kosten in verband met handicaps moet worden verhoogd;

(2) de maatregelen die zijn genomen om de aanwerving van gehandicapten te bevorderen, lijken niet transparant te zijn en er is om een betrouwbare beoordeling van de situatie gevraagd;

(3) er blijkt ook ontevreden te zijn over de ontoereikende toegankelijkheid van bepaalde personen met een handicap tot informatie van de Commissie;

(4) de situatie van leerlingen met een handicap in de Europese scholen lijkt ontoereikend te zijn en het beleid van de scholen voor de integratie van deze categorie kinderen lijkt niet

doeltreffend te hebben bijgedragen aan hun integratie;

(5) De toepassing van de code van goede praktijken van de Commissie heeft een aantal tekortkomingen aan het licht gebracht, met name wat betreft het ontoereikende aantal maatregelen dat is genomen om het personeel van de instelling door middel van opleidingscursussen of seminars te sensibiliseren.

De Ombudsman is zich bewust van het feit dat de Commissie een aantal toezeggingen heeft gedaan om de bovengenoemde zorgen van het publiek aan te pakken. De Ombudsman merkt op dat de Commissie zich ertoe heeft verbonden:

- (1) de kosten in verband met een handicap volledig vergoeden; op voorwaarde dat de begrotingsautoriteit voldoende middelen ter beschikking stelt en er een interinstitutioneel akkoord wordt bereikt;
- (2) overwegen meer algemene verslagen over de aanwerving van personen met een handicap te publiceren en daarbij bestaande en toekomstige statistieken moeten omvatten;
- (3) nieuwe normen vast te stellen voor de toegankelijkheid van zijn gebouwen voor gehandicapten en het aantal parkeerplaatsen voor personen met een handicap in of in de buurt van al zijn gebouwen te verhogen;
- (4) in de toekomst specifieke acties op het gebied van sensibilisering organiseren door middel van opleidingssessies en conferenties of seminars voor personeel.

Gelet op de toezeggingen van de Commissie is de Ombudsman van mening dat op dit moment geen verdere actie op bovengenoemde aspecten nodig lijkt te zijn.

De Ombudsman is echter van oordeel dat de huidige stand van zaken nog steeds onbevredigend lijkt voor wat betreft de situatie van leerlingen met een handicap in de Europese scholen. Om nauwlettend in de gaten te houden hoe deze situatie zich in de nabije toekomst ontwikkelt, acht de Ombudsman het daarom noodzakelijk dat de Commissie eind 2007 verslag uitbrengt over de vooruitgang die de Europese scholen hebben geboekt met betrekking tot de integratie van kinderen met een handicap. Dit verslag zal de Ombudsman in staat stellen te beslissen of verdere maatregelen met betrekking tot deze kwestie van zijn kant noodzakelijk zijn.

De Ombudsman hoopt dat de resultaten van zijn initiatief de Commissie zullen helpen een aantal van haar acties op dit gebied opnieuw te beoordelen, teneinde deze zo nodig te corrigeren en daarmee alle Europese burgers beter te bedienen.

Straatsburg, 4 juli 2007

Mijnheer de Voorzitter,

Overeenkomstig artikel 195 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap is de Europese Ombudsman bevoegd om op eigen initiatief onderzoeken in te stellen naar mogelijke gevallen van wanbeheer bij het optreden van de communautaire instellingen en organen.

Op 19 november 2003 heb ik u in kennis gesteld van mijn besluit om een onderzoek in te stellen naar de integratie van personen met een handicap, met name wat betreft de maatregelen die de Commissie heeft genomen om ervoor te zorgen dat personen met een handicap in hun betrekkingen met de instelling niet worden gediscrimineerd. Ik heb u verzocht uiterlijk op 29 februari 2004 een advies in te dienen.

Op 3 maart 2004 heeft de Commissie mij haar advies toegezonden, dat vervolgens op de website van de Ombudsman is geplaatst. Op 16 maart 2004 heb ik een afschrift van het advies van de Commissie toegezonden aan alle nationale ombudsmannen in de Europese Unie.

Op 28 april 2004 plaatste ik op mijn website een open brief waarin ik het publiek uitnodigde opmerkingen over het advies van de Commissie te sturen. Tussen mei en september 2004 ontving ik een aanzienlijk aantal bijdragen van het publiek, niet-gouvernementele organisaties en nationale ombudsmannen.

Op basis van deze bijdragen heb ik de Commissie op 28 oktober 2005 om aanvullende informatie verzocht. Op 13 maart 2006 heeft de Commissie haar tweede advies toegezonden, dat ook op de website van de Ombudsman is geplaatst. De Commissie heeft op 23 januari 2007 aanvullende informatie verstrekt.

Ik schrijf nu om u de resultaten van het onderzoek te laten weten.

DE REDENEN VOOR HET ONDERZOEK

In zijn brief aan de Europese Commissie die het onderzoek inleidt, erkende de Ombudsman dat mensen met een handicap een aanzienlijk deel van de bevolking van de Gemeenschap uitmaken. Zoals zowel de Europese instellingen als de lidstaten publiekelijk hebben verklaard, wordt deze groep mensen geconfronteerd met een groot aantal obstakels die hen ervan weerhouden gelijke kansen, onafhankelijkheid en volledige economische en sociale integratie te verwezenlijken (1). De Gemeenschap is dan ook aangespoord haar bijdrage te versterken aan de bevordering van gelijke kansen voor personen met een handicap, met het oog op hun integratie in de samenleving.

De Ombudsman schetste de belangrijkste interne en externe initiatieven van de instellingen van de Unie om deze kwestie aan te pakken.

Algemene acties

Op 10 mei 2000 heeft de Commissie haar goedkeuring gehecht aan een mededeling getiteld „Naar een onbelemmerd Europa voor mensen met een handicap” („de mededeling”), waarin zij zich ertoe verbindt een alomvattende en geïntegreerde strategie te ontwikkelen en te ondersteunen om sociale, architecturale en ontwerpbarrières aan te pakken die de toegang voor personen met een handicap onnodig beperken (2) . Het Europees Parlement heeft met eenparigheid van stemmen een soortgelijke resolutie aangenomen (3) .

Op 3 december 2001 is de Raad van de Europese Unie overeengekomen 2003 uit te roepen tot Europees Jaar van personen met een handicap (4) . Het erkende dat discriminatie van mensen met een handicap nog steeds heerst, vaak als gevolg van gebrek aan informatie- en attitudeproblemen. Door 2003 uit te roepen tot het jaar van personen met een handicap, heeft de Raad ernaar gestreefd het maatschappelijk begrip van de rechten, behoeften en mogelijkheden van personen met een handicap te vergroten en synergieën tussen alle partners aan te moedigen om een informatiestroom en een uitwisseling van goede praktijken te bevorderen.

De bijzondere situatie van deze groep mensen en de noodzaak van ondersteunende maatregelen zijn vermeld in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, waarvan artikel 26 het volgende bepaalt:

„ De Unie erkent en eerbiedigt het recht van personen met een handicap om in aanmerking te komen voor maatregelen ter waarborging van hun onafhankelijkheid, hun sociale en beroepsintegratie en hun deelname aan het leven van de gemeenschap. ”

Individuele acties van verschillende EU-instellingen en -organen

Rekening houdend met de mogelijke problemen waarmee personen met een handicap worden geconfronteerd om EU-ambtenaren te worden of hun loopbaan als zodanig te ontwikkelen, hebben de EU-instellingen in 1998 een „Code of Good Practice for the Employment of Persons met een handicap” („de EU-code van goede praktijken”) goedgekeurd, die een verklaring over hun beleid op dit gebied bevat, alsmede richtsnoeren voor hun diensten met betrekking tot aanverwante acties (5) . De code voorziet in verschillende acties die moeten worden ondernomen op de volgende gebieden:

- Aanwerving : Alle redelijke maatregelen moeten worden genomen om ervoor te zorgen dat personen met een handicap op gelijke voet met andere kandidaten aan vergelijkende onderzoeken kunnen deelnemen.
- Carrières : Tijdens de loopbaan van een ambtenaar met een handicap moet zorg worden besteed aan het vermijden van werkvereisten die niet verband houden met werk en die personen met een handicap kunnen uitsluiten.
- Werkomgeving : Alle redelijke stappen moeten worden overwogen om problemen in verband met de toegang tot gebouwen en kantooraccommodatie en -uitrusting tot een minimum te beperken.
- Voorlichting en bewustmaking : De EU-code van goede praktijken moet onder alle

personeelsleden worden verspreid. De leden van de jury krijgen trainingen met betrekking tot invaliditeitsbewustzijn.

- Toezicht : Elke instelling wijst een ambtenaar of orgaan aan die verantwoordelijk is voor de uitvoering van de EU-code voor goede praktijken.

In de mededeling heeft de Commissie de toezeggingen in de EU-code voor goede praktijken herhaald en aanvullende maatregelen vastgesteld om de ontwikkeling van beste praktijken door haar diensten te bevorderen. De geschetste acties waren als volgt:

- Werkgelegenheid : De Commissie zal de nodige maatregelen nemen om de toegang voor personen met een handicap tot werk bij de Europese overheidsdienst te vergemakkelijken (organisatie van vergelijkende onderzoeken; loopbaanontwikkeling; administratieve bijstand; uitgeruste kantoren en gebouwen; identificatie van de posten). Het zal het personeel aanmoedigen om bewustmakingstrainingen bij te wonen.
- Toegankelijkheid van de gebouwen van de Commissie : De Commissie zal trachten ervoor te zorgen dat kantoren en faciliteiten toegankelijk zijn voor haar gehandicapte werknemers en voor burgers die haar diensten bezoeken.
- Informatie en communicatie : De Commissie zal haar richtsnoeren voor de toegang tot documenten van de Commissie wijzigen om ervoor te zorgen dat publicaties en informatie in alternatieve formaten toegankelijk zijn voor mensen met een handicap. Evenzo zal het Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen ervoor zorgen dat burgers met een handicap meer toegang hebben tot zijn informatie.
- Europese scholen : De Commissie zal de inspanningen van de Europese scholen ondersteunen om leerlingen met een handicap beter te integreren.
- Interne coördinatie : De diensten van de Commissie zullen werken aan de ontwikkeling van controle-instrumenten en informatie met betrekking tot gehandicaptenkwesties. Zij zullen ernaar streven gerichte richtsnoeren op te stellen voor personen met een handicap die hulp zoeken voor informatie over EU-programma's.

Deze acties werden verwelkomd door het Parlement, dat heeft aangedrongen op de uitvoering van aanvullende initiatieven (6) . Het Parlement stelde met name voor een interinstitutionele groep op te richten om de voorwaarden voor personen met een handicap voor EU-instellingen te onderzoeken met betrekking tot de toegang tot en daadwerkelijke deelname aan vergaderingen en passende aanwervings- en arbeidsvoorwaarden. Het Parlement verzoekt deze interinstitutionele groep regelmatig openbare verslagen op te stellen over de inspanningen die zijn geleverd om de EU-code van goede praktijken ten uitvoer te leggen en toe te zien op de vooruitgang die is geboekt om ervoor te zorgen dat gehandicapten, zowel werknemers als bezoekers, volledige toegang hebben tot alle EU-instellingen. Ook werd voorgesteld periodieke verslagen door alle EU-instellingen op te stellen. Deze verslagen moeten informatie verschaffen, zoals het aantal werknemers met een handicap en de posten die onder deze categorie vallen.

Uitvoeringsmaatregelen

De Ombudsman was ingenomen met de duidelijke toezeggingen van de Commissie ten aanzien van mensen die een van de meest achtergestelde sectoren van onze samenleving

vormen. Naar de mening van de Ombudsman vereist de ernst van hun situatie dat de afgekondigde verbintenissen door middel van doeltreffende maatregelen in praktijk worden gebracht. Goed bestuur vereist snelle en doeltreffende maatregelen om deze verbintenissen na te komen.

De Ombudsman achtte het daarom nuttig de door de Commissie op dit gebied ondernomen acties te herzien en na te gaan of deze in overeenstemming waren met de wettelijke verplichtingen van de instelling en toezeggingen.

De Ombudsman besloot de reikwijdte van zijn onderzoek te beperken tot de Commissie, gezien de centrale rol van deze instelling binnen het institutionele kader van de EU en haar specifieke verbintenissen ten aanzien van gehandicapten, zoals uiteengezet in haar mededeling. De Ombudsman maakte duidelijk dat hij vervolgens zou nagaan of het, in het licht van de uitkomst van het onderzoek, noodzakelijk zou zijn de reikwijdte van het onderzoek uit te breiden en andere EU-instellingen te omvatten.

De Ombudsman heeft de Commissie verzocht verslag uit te brengen over: (i) de maatregelen die zij had genomen of voornemens was te nemen om ervoor te zorgen dat personen met een handicap in hun betrekkingen met de instelling niet werden gediscrimineerd, en ii) het tijdschema voor de aanneming ervan.

HET ONDERZOEK

Het advies van de Commissie

Het advies van de Commissie kan als volgt worden samengevat:

De Commissie benadrukte dat zij een hoge prioriteit heeft gegeven aan het streven naar gelijke kansen voor mensen met een handicap en bijzondere inspanningen heeft geleverd om discriminatie in haar betrekkingen met mensen met een handicap, of het nu gaat om burgers of personeel, te voorkomen. De Commissie erkende dat er nog meer moet worden gedaan om het recht van gehandicapten om volledig deel te nemen aan alle aspecten van de samenleving te bevorderen. Zij verklaarde dat zij zal blijven streven naar positieve veranderingen op dit gebied en dat zij ernaar zal streven het percentage gehandicapten onder zijn personeel te verhogen.

De Commissie heeft met name verwezen naar een aantal initiatieven die zij de afgelopen jaren heeft genomen om ervoor te zorgen dat het beginsel van gelijke kansen werkelijkheid wordt voor haar personeel met een handicap en voor personen met een handicap die wensen deel te nemen aan door de Commissie georganiseerde wedstrijden. Deze initiatieven moeten zowel wetgevings- als niet-wetgevende voorstellen omvatten.

De wetgevingsvoorstellen hebben betrekking op de wijziging van het Statuut, een complex en tijdrovend proces dat op het moment dat dit initiatiefonderzoek werd gestart, bijna voltooid was. De niet-wetgevende voorstellen omvatten het bieden van speciale faciliteiten bij

aanwervingswedstrijden, op verzoek van personen met een handicap; de goedkeuring van een nieuwe gedragscode voor de werkgelegenheid van personen met een handicap; en het verstrekken van bepaalde beleidsdocumenten in braille.

Het doel van de Commissie was om het voor mensen met een handicap gemakkelijker te maken deel te nemen aan openbare vergelijkende onderzoeken. De Commissie wilde ook ambtenaren met een handicap die voor de Commissie werken, en degenen die tijdens hun diensttijd gehandicapt raken, in staat stellen waar nodig aangepaste werkregelingen te genieten en een loopbaanontwikkelingstraject te volgen volgens dezelfde normen als alle andere ambtenaren.

De Commissie heeft de volgende gegevens verstrekt:

(1) Werkgelegenheid : De Commissie legde uit dat zij de afgelopen jaren een aantal initiatieven heeft genomen om ervoor te zorgen dat het beginsel van gelijke kansen werkelijkheid wordt voor haar personeel met een handicap en voor degenen die aan het aanwervingsproces willen deelnemen. In dit verband verwees hij naar het nieuwe Statuut, dat op 1 mei 2004 in werking is getreden, en naar de wijzigingen in de aanwervingsprocedures die door het Europees Bureau voor personeelsselectie (EPSO) zijn ingevoerd.

Wat het nieuwe Statuut betreft, merkte de instelling op dat zij de antidiscriminatiebepalingen van artikel 13 van het EG-Verdrag hebben overgenomen en in artikel 1 quinquies, lid 1, een duidelijke juridische verklaring hebben opgenomen dat elke discriminatie op grond van *onder meer* handicap verboden is. Deze regels hebben het tot aanstelling bevoegde gezag gemachtigd om alle redelijke verzoeken van gehandicapte personeelsleden om „redelijke huisvesting” in te willigen, voor zover dergelijke faciliteiten de instelling niet onnodig belasten.

In verband met de aanwerving van ambtenaren legde de Commissie uit dat EPSO zijn publiciteit over de vooruitzichten op de werkgelegenheid bij de Commissie heeft verbeterd om de belangstelling bij potentiële kandidaten met een handicap te stimuleren. Zij voegde eraan toe dat er ook inspanningen zijn geleverd om ervoor te zorgen dat interne websites gemakkelijk toegankelijk zijn en dat, wanneer mensen met een handicap succesvol zijn in wervingswedstrijden, positieve actie zal worden ondernomen om hen te helpen bij het vinden van geschikte banen. Het merkte op dat haar diensten ook een verslag hadden uitgebracht over de toegankelijkheid van het wervingsproces voor kandidaten met een visuele beperking.

(2) Toegankelijkheid van de gebouwen van de Commissie : De Commissie lichtte toe dat het Bureau voor infrastructuur en logistiek (OIB) op basis van een enquête van haar diensten in 2002 voornemens was verbeteringen door te voeren om de toegang voor gehandicapten tot de gebouwen van de Commissie te vergemakkelijken. Daarnaast moet een nieuwe versie van het document betreffende de normen die op deze gebouwen van toepassing zijn, interne voorschriften bevatten om de toegang, het verkeer binnen gebouwen, de evacuatie in noodsituaties en sanitaire installaties te waarborgen.

(3) Informatie en communicatie : De Commissie merkte op dat in braille een aantal belangrijke

documenten waren opgesteld, waaronder het Witboek over de hervorming van de Commissie en het adviesdocument over de verbetering van de werkregelingen voor personen met een handicap. Deze documenten kunnen worden geraadpleegd in twee van haar bibliotheken. In september 2001 heeft de instelling een mededeling aangenomen over "eEurope 2002: Toegankelijkheid van openbare websites en hun inhoud", gericht op het toegankelijker maken van websites voor ouderen en mensen met een handicap. Er was al een begin gemaakt met de werkzaamheden om de EUROPA-website in overeenstemming te brengen met internationale normen (conformiteitsniveau „A”), ook al moest deze taak in de toekomst worden uitgevoerd. De Commissie wees erop dat sommige EUROPA-websites van topniveau, zoals de homepage van EUROPA en de homepage van de Commissie, reeds aan deze internationale eisen voldoen, aangezien zij met het oog op de toegankelijkheid zijn ontworpen.

(4) De Europese scholen : De Commissie verwees naar het onderwijsprogramma voor leerlingen met speciale onderwijsbehoeften (SEN), dat in 1999 door de Europese scholen is opgezet. Het programma had betrekking op zowel leer- als lichamelijke handicaps, met als doel SEN-studenten zoveel mogelijk in het schoolleven te integreren door bijvoorbeeld gespecialiseerde leraren die klassikale bijstand verlenen aan leerlingen. Dienovereenkomstig wordt voor elke SEN-student een programma op maat gemaakt, op basis van het vermogen en de behoeften van de leerling, in een speciale raad bestaande uit de directeur, leraren, ouders en meestal een medisch specialist. Het resultaat van de raad is een contract dat jaarlijks kan worden verlengd en waarin de verantwoordelijkheden van elke partij zijn vastgelegd. De Commissie benadrukte dat er geen individuele budgettaire beperking is voor het verlenen van diensten aan studenten met een handicap. Het aantal studenten in het SEN-programma is elk jaar toegenomen. De voortgang ervan is nauwlettend in het oog gehouden en in 2004 werd een herziening van het programma voor 1999 overwogen met het oog op toekomstige goedkeuring.

De Commissie verwees ook naar de kwestie van de toegankelijkheid van de gebouwen van de scholen. Het merkte op dat veel van de gebouwen werden gebouwd of aangepast om tegemoet te komen aan mensen met een lichamelijke beperking. Bovendien hebben de gebouwen die onlangs zijn gebouwd of gerenoveerd, de nieuwste normen voor toegang voor personen met een handicap opgenomen. Hoewel de toegang tot de gebouwen van de scholen en het onderhoud ervan onder de verantwoordelijkheid van de lidstaten valt, heeft de Commissie zich ertoe verbonden zo nodig contact op te nemen met de verantwoordelijke autoriteiten om ervoor te zorgen dat alle gebouwen van de scholen op passende wijze worden aangepast.

(5) Interne coördinatie: De Commissie heeft melding gemaakt van haar recente herziening van de gedragscode, die op 25 november 2003 heeft geleid tot de formele goedkeuring van een herziene code. Met dit initiatief werd beoogd een aantal wetswijzigingen op te nemen die met name door het nieuwe Statuut zijn veroorzaakt. De herziene code van goede praktijken is bedoeld om meer inclusief personen met een handicap te zijn. Het voorziet in: (I) passende kantoorruimte die moet worden bepaald door de specifieke behoeften van de persoon; passende aanwervings- en selectieprocedures om ervoor te zorgen dat kandidaten met een handicap niet benadeeld worden; (III) specialistisch advies voor kandidaten met een handicap die op een reservelijst staan; (IV) het wegnemen van fysieke of technische milieubelemmeringen die problemen kunnen veroorzaken voor personeel met een handicap; (V)

i. voorlichting en bewustmaking via onder meer opleidingscursussen die betrekking hebben op de kwestie van handicaps; en vi) continu gebruik en verbeterde procedures voor de correcte toepassing van de bepalingen van het wetboek, die gedurende de gehele loopbaan van een ambtenaar moeten worden uitgevoerd.

De Commissie voegde daaraan toe dat zij, zoals bepaald in afdeling 8 van de code van goede praktijken, voornemens was in de loop van 2004 de bepaling van die code te herzien om basisgegevens over zijn personeel met een handicap vast te stellen. De Commissie heeft ook aangekondigd voornemens te zijn in de toekomst een anoniem statistisch verslag te publiceren op basis van de gegevens die in de loop van die evaluatie zijn verzameld (7) .

Inspraak van het publiek

Op 28 april 2004 plaatste de Ombudsman op zijn website een open brief waarin hij het publiek uitnodigde opmerkingen over het advies van de Commissie in te dienen. In zijn brief merkte de Ombudsman op dat alle ontvangen opmerkingen in het dossier van de Ombudsman over het onderzoek zouden worden opgenomen en uiteindelijk aan de Commissie zouden worden toegezonden. De Ombudsman ontving in totaal 56 bijdragen van het publiek, niet-gouvernementele organisaties en nationale ombudsmannen. Deze opmerkingen, waarvan de totale lengte vele honderden bladzijden beslaat, hebben betrekking op elk van de in het advies van de Commissie genoemde aspecten. Aangezien de Ombudsman in zijn brief aan de Commissie van 19 november 2003 tot inleiding van het onderzoek had verklaard dat hij van plan was alle relevante documenten met betrekking tot het onderzoek op zijn website bekend te maken, werden ook alle opmerkingen van het publiek die geen vertrouwelijk karakter hadden, op de website van de Ombudsman geplaatst.

Volgens de door de Commissie in haar advies uiteengezette criteria en categorieën waren de opmerkingen van het publiek samengevat als volgt:

1. Werkgelegenheid : Volgens een aantal van degenen die opmerkingen hebben ingediend, heeft de Commissie in haar advies niet verwezen naar begrotingslijn A4301, het belangrijkste instrument van de instelling voor de financiële ondersteuning van ambtenaren met een handicap of ambtenaren met gehandicapte familieleden (8) .

De Commissie lijkt in haar hoedanigheid van werkgever twee vormen van bijstand te verlenen: I) de wettelijke bijstand, zoals in het geval van kinderbijslagen, die, zoals bepaald in artikel 67, lid 3, van het Statuut (9) , toestaat dat aan een ambtenaar het dubbele van de normale kindertoelage wordt toegekend indien zijn kind gehandicapt is; en ii) een aanvullende bijdrage in de kosten van een handicap door middel van begrotingslijn A4103, „aanvullende steun voor gehandicapten”. De verdeling van deze aanvullende steun voor gehandicapten wordt geregeld door een aantal voorlopige richtsnoeren die bepalen dat de begunstigde een bijdrage moet leveren afhankelijk van het belastbare gezinsinkomen.

In de opmerkingen van het publiek werd aangevoerd dat steun uit deze lijn nog steeds wordt beschouwd als een soort gunst, in plaats van als een recht. De begrotingslijn waarin de

middelen worden verstrekt, is voorlopig en de kosten worden alleen vergoed als er voldoende middelen beschikbaar zijn. Bovendien vergoedt de Commissie volgens een aantal opmerkingen slechts goed gedocumenteerde uitgaven. Begunstigden moeten een aanzienlijke bijdrage betalen, hetgeen een discriminatie kan vormen ten opzichte van de nationale ingezetenen die in aanmerking komen voor nationale bepalingen. De bekendste voorbeelden zijn de kosten van speciaal onderwijs voor gehandicapte kinderen, hoewel de situatie vergelijkbaar is met de kosten voor vervoer of tutorials.

Wat de aanwerving van gehandicapten betreft, werd in een aantal van de ontvangen opmerkingen (10) gesteld dat de Commissie niet bijzonder transparant leek met betrekking tot de proactieve aanwervingsmethoden die zij had aangekondigd. Hoewel de instelling in haar advies had opgemerkt dat zij een subwerkgroep had opgericht om een verslag op te stellen over de toegankelijkheid van aanwervingsprocedures voor kandidaten met een visuele beperking, waren sommige respondenten van mening dat dit initiatief ontoereikend was en dat er concrete maatregelen nodig zouden zijn om tegemoet te komen aan de behoeften van alle gehandicapten.

Volgens een aantal respondenten (11) had de Commissie een te positief beeld geschetst van de maatregelen die zij had genomen om ervoor te zorgen dat gehandicapten niet werden gediscrimineerd en van de positieve gevolgen van deze maatregelen voor haar aanwervingsbeleid. Daarom was een realistischer beeld van de situatie nodig om rekening te houden met het aantal mensen met een handicap dat jaarlijks wordt aangeworven. Dit perspectief zou leiden tot een betrouwbaardere evaluatie van de situatie in de loop van de tijd.

Voor sommige contribuanten kan een actiever wervingsbeleid van gehandicapten alleen worden bereikt door positieve discriminatie, waarbij een specifiek percentage vacatures, bijvoorbeeld 5 % van de vacatures, moet worden gereserveerd voor kandidaten met een handicap (12) .

2. Toegankelijkheid van de gebouwen van de Commissie : De opmerkingen van het publiek over dit aspect van het probleem waren over het algemeen nogal kritisch over het beleid van de Commissie. Er werd verklaard dat de instelling ten onrechte weigerde deel te nemen aan een alomvattende toegankelijkheidscontrole van alle EU-instellingen, die in 2003 door het Parlement werd gestart. Een aantal respondenten merkte ook op dat in de mededeling van de Commissie over het gebouwenbeleid en de infrastructuur in Brussel (13) weinig aandacht werd besteed aan de toegankelijkheid voor gehandicapten (14) .

Sommigen van hen die opmerkingen hebben gemaakt, wezen er ook op dat de Commissie in al haar gebouwen alomvattende toegankelijkheidsplannen voor mensen met een handicap moet goedkeuren, met duidelijke doelstellingen op middellange en lange termijn (15) .

3. Informatie en communicatie : Sommige van de opmerkingen van het publiek wezen erop dat de Commissie een proactievere rol moet spelen bij de verspreiding van informatie in heel Europa (16) .

Volgens een aantal van degenen die opmerkingen hebben ingediend, moet de Commissie erkennen dat niet alleen personen met een visuele handicap informatie in toegankelijke formaten nodig kunnen hebben, maar ook andere groepen met een handicap, zoals personen met een leerhandicap, doofblinde en dove personen (17) .

De toegang van gehandicapten tot de inhoud van de websites van de Commissie vormde een aandachtspunt van groot belang bij het publiek. Er werd voorgesteld dat onafhankelijke deskundigen de websites van de Commissie jaarlijks moeten beoordelen om ervoor te zorgen dat deze websites voldoen aan de internationale normen (18) . Bovendien werd opgemerkt dat bijzondere aandacht moet worden besteed aan de problemen die worden veroorzaakt door het weergeven van bestanden in PDF-formaat (19) .

Hoewel de inspanningen van de Commissie om in braille materiaal voor blinden en slechtzienden te produceren, door het publiek zeer op prijs leken te zijn gesteld, wezen sommige van degenen die opmerkingen hebben ingediend erop dat de instelling alleen Braille als alternatief heeft genoemd. Volgens hen moest de Commissie verder gaan om ervoor te zorgen dat alle EU-documenten op verzoek en zonder onnodige vertraging beschikbaar zijn voor het grote publiek in een aantal alternatieve formaten zoals braille, grootdruk, audio en elektronische formaten (20) .

4. De Europese scholen : Dit aspect van het onderzoek trok veel publieke aandacht, aangezien de meeste opmerkingen zeer kritisch zijn over zowel de Commissie als de Europese scholen. De belangrijkste kritiek had betrekking op wat over het algemeen werd gezien als het falen van de scholen om hun uitgesproken inzet voor een echte integratie van SEN-kinderen in het schoolleven in praktijk te brengen (21) .

In het licht van alle toezeggingen van de Commissie voor de integratie van SEN-kinderen gaven de opmerkingen van het publiek een nogal andere kijk op de werkelijke situatie, waarin de integratie van gehandicapte leerlingen in het reguliere onderwijs alleen op lange termijn haalbaar leek te zijn. Op basis van deze publieke opmerkingen bleek dat i) de scholen vaak hebben geweigerd om SEN-kinderen te aanvaarden omdat hun gebouwen noch over de knowhow noch over de personele middelen beschikken om bepaalde soorten handicaps aan te pakken (22) ; II) het SEN-programma van de scholen is steeds restrictiever geworden, aangezien er geen echte inspanningen zijn geleverd om een meer inclusief onderwijs te bevorderen (23) ; III) SEN-kinderen zijn vaak niet echt welkom geweest, en gekwalificeerd personeel en ondersteuning voor de integratie van dergelijke kinderen ontbraken (24) ; en iv) een aanzienlijk aantal leerlingen, waarvan de behoeften nog steeds niet door de Europese scholen kunnen worden geregeld, werd gedwongen alternatieve scholen te vinden (25) . Aangezien het huidige beleid van de Europese scholen ten aanzien van gehandicapte kinderen als een mislukking werd beschouwd, werd zelfs voorgesteld een geheel nieuw beleid inzake lichamelijke en leerstoornissen te ontwikkelen om de scholen inclusief te maken in plaats van elitair (26) . In dit verband werd ook de noodzaak van een onderwijsperspectief op basis van „preventieve integratie” voorgesteld (27) .

Een aantal kritische opmerkingen over specifieke aspecten van de wijze waarop de Europese

scholen in de behoeften van SEN-kinderen voorzien, werden geuit. Deze omvatten:

- De conventie waarop individuele programma's voor SEN-kinderen worden opgezet, moet elk jaar worden vernieuwd. Als gevolg hiervan kunnen ouders er niet zeker van zijn hoe de situatie zich in de loop van de tijd zal ontwikkelen (28) .
- De scholen zijn niet in staat geweest adequate programma's te ontwikkelen voor bepaalde leermoeilijkheden zoals dyslexie, waarvoor leraren over het algemeen slecht voorbereid zijn. Het zou nodig zijn om leerkrachten passende bijscholing te geven over het ondersteunen van dyslectische leerlingen in hun lessen (29) .
- Ouders van SEN-kinderen krijgen niet genoeg informatie over de status en de uiteindelijke voortgang van hun kinderen en maakten zich zorgen over voorstellen die onlangs zijn gedaan om hun mogelijke interventie in de SEN-adviesgroepen van de scholen verder te beperken (30) .
- Individuele scholen voeren het beleid van de scholen ten aanzien van SEN-kinderen op een vaak tegenstrijdige manier uit. Daarom moet worden overwogen om in elk van de scholen een functie van SEN-coördinator te creëren (31) .

Sommige van de opmerkingen van het publiek wezen ook op de financiële beperkingen van het SEN-programma van de scholen als gevolg van budgettaire beperkingen. Er zij op gewezen dat, ondanks de bewering van de Commissie dat er geen individuele begrotingsbeperking was ingevoerd, de algemene begrotingssituatie in feite de aan elk individu te verlenen bijstand heeft beperkt (32) .

5. Interne coördinatie : Volgens een aantal van degenen die opmerkingen hebben ingediend, voldeed de gedragscode van de Commissie niet aan de verwachtingen die zij had gewekt. Er werd met teleurstelling op gewezen dat de Commissie geen moeite had gedaan om vertegenwoordigers van gehandicaptenorganisaties bij dit herzieningsproces te raadplegen. Er werd een aantal kritische opmerkingen gemaakt over een aantal aspecten van het wetboek, zoals het beperkte toepassingsgebied van fundamentele begrippen, waaronder discriminatie op grond van handicap of discriminatie op grond van handicap(33) , of het ontbreken van een duidelijke definitie van integratie (34) . Voorts werd voorgesteld dat de bepalingen van het wetboek niet louter criteria of richtsnoeren moeten zijn, maar veeleer bindende regels (35) .

In enkele opmerkingen van het publiek werd benadrukt dat opleiding voor alle personeelsleden die naast mensen met een handicap werken vereist moet zijn.

VERDERE ONDERZOEKEN

Na zorgvuldige bestudering van het advies van de Commissie en de ontvangen opmerkingen, was de Ombudsman van mening dat de door het publiek geuite zorgen in het kader van een open en transparante dialoog aan de Commissie moesten worden voorgelegd. Daartoe zond de Ombudsman de Commissie een verzoek om nadere informatie over de volgende aangelegenheden:

1. Werkgelegenheid :

— Werkgelegenheid en onevenredige lasten : In zijn brief aan de Commissie toonde de Ombudsman zich verheugd over de opnemings van het beginsel van non-discriminatie op grond van handicap in artikel 1 quinquies, lid 1, van het nieuwe Statuut, dat op 1 mei 2004 in werking is getreden. De Ombudsman merkte echter op dat de interpretatie door de Commissie van deze clausules in het kader van een eerdere zaak (1391/2002/JMA) aanleiding had gegeven tot een speciaal verslag van de Ombudsman aan het Parlement van 27 mei 2005. Gezien de aard van de opmerkingen van de Commissie op dat moment, achtte de Ombudsman het nuttig de interpretatie van een aantal van deze clausules door de Commissie te herzien in het kader van zijn initiatiefonderzoek. De Ombudsman wees erop dat de Commissie in haar uitvoerig gemotiveerde advies in zaak 1391/2002/JMA heeft verwezen naar artikel 1 quinquies, lid 4, van het Statuut betreffende de huisvesting aan ambtenaren met een handicap, zodat zij hun taken kunnen vervullen. Deze bepaling bepaalt dat het tot aanstelling bevoegd gezag „redelijke aanpassingen” moet bieden, maar alleen voor zover dergelijke maatregelen „*de werkgever niet onevenredig belasten*”. In haar opmerkingen leek de Commissie te impliceren dat deze beperking van het non-discriminatiebeginsel zou kunnen worden uitgebreid tot andere situaties waarbij personen met een handicap betrokken zijn.

Gezien het bovenstaande herinnerde de Ombudsman eraan dat in artikel 1 quinquies, lid 6, van het Statuut uitdrukkelijk is bepaald dat elke beperking van de toepassing van het non-discriminatiebeginsel op objectieve en redelijke gronden moet worden gerechtvaardigd en gericht moet zijn op legitieme doelstellingen op basis van het algemeen belang. De Ombudsman heeft daarom om informatie verzocht over:

De criteria of richtsnoeren die de Commissie moet vaststellen om haar diensten te helpen beslissen of een maatregel ter bevordering van de integratie van personen met een handicap al dan niet een onevenredige last oplegt.

— Financiële steun voor ambtenaren en familieleden met een handicap : De Ombudsman merkte op dat sommige van degenen die opmerkingen hadden ingediend van mening waren dat het advies van de Commissie niet naar begrotingslijn A4301 had verwezen, en verzocht daarom om nadere informatie over:

Het standpunt van de Commissie ten aanzien van de begroting 2006.

— Toegankelijkheid van de wervingsprocedures : Wat de aanwerving van gehandicapten betreft, wees de Ombudsman erop dat sommige van de ontvangen opmerkingen van mening waren dat de Commissie niet transparant leek te zijn met betrekking tot de proactieve aanwervingsmethoden die zij had aangekondigd. Daarom heeft de Ombudsman de Commissie om nadere informatie verzocht over:

Of haar diensten bedoeld zijn om verder verslag uit te brengen over de toegankelijkheid van wervingsprocedures voor andere kandidaten met een handicap dan visuele beperkingen.

— Periodieke verslagen over het aanwervingsbeleid : Aangezien het aanwervingsbeleid van de

Commissie volgens sommige contribuanten een betrouwbaarder evaluatie van de maatregelen ter bestrijding van discriminatie mogelijk moet maken, heeft de Ombudsman de Commissie om nadere informatie verzocht over:

Of zij al dan niet kan overwegen periodieke verslagen op te stellen over de ontwikkeling van haar aanwervingsbeleid ten aanzien van personen met een handicap, en zo ja, wanneer deze maatregel ten uitvoer moet worden gelegd.

— Positieve maatregelen ter bevordering van aanwerving : Rekening houdend met het feit dat voor sommige van de respondenten een actiever aanwervingsbeleid van gehandicapten alleen kan worden bereikt door positieve discriminatie, heeft de Ombudsman de Commissie om nadere informatie verzocht over:

Of haar diensten kunnen overwegen positieve maatregelen te ontwikkelen om de werving van mensen met een handicap te bevorderen.

2. Toegankelijkheid van de gebouwen van de Commissie :

— Bouwnormen : Aangezien sommige van degenen die opmerkingen hebben gemaakt, hebben aangegeven dat de Commissie in al haar gebouwen alomvattende toegankelijkheidsplannen voor gehandicapten moet goedkeuren, heeft de Ombudsman de Commissie om nadere informatie verzocht over:

Of de aangekondigde nieuwe versie van het document met de normen die van toepassing zijn op de toegankelijkheid van de gebouwen van de Commissie voor gehandicapten (2004) al dan niet was goedgekeurd, en zo ja, wat was de belangrijkste strekking van de bepalingen ervan.

— Parkeergelegenheid : De Ombudsman herinnerde aan een aantal overwegingen in zijn besluit van 31 januari 2005 over klacht 2415/2003/JMA over het vermeende gebrek aan parkeerplaatsen voor gehandicapten in de buurt van de belangrijkste gebouwen van de Commissie in Brussel. In dat geval was de Ombudsman van mening dat de toegang tot de gebouwen van de Commissie voor personen met een handicap die met de auto reizen een belangrijk aspect van zijn initiatiefonderzoek zou moeten zijn. Om dit doel te bereiken, heeft hij zich ertoe verbonden toezicht te houden op de maatregelen die de instelling in dit verband heeft genomen. Op dat moment merkte de Ombudsman op dat, ondanks de toezeggingen van de Commissie om een alomvattende en geïntegreerde strategie te ontwikkelen en te ondersteunen om sociale, architecturale en ontwerpbarrières aan te pakken die de toegang voor personen met een handicap onnodig beperken (36) , nog geen specifieke follow-upmaatregelen waren aangekondigd. Daarnaast merkte hij op dat er onderhandelingen met de Belgische nationale autoriteiten gaande zijn om de situatie te verbeteren. De Ombudsman heeft de Commissie daarom om nadere informatie verzocht over:

Of er al dan niet vooruitgang is geboekt met betrekking tot de beschikbaarheid van parkeerplaatsen die gereserveerd zijn voor personen met een handicap in of in de buurt van al zijn gebouwen.

3. Informatie en communicatie :

Toegankelijkheid van informatie : Rekening houdend met een aantal van de opmerkingen van het publiek waaruit blijkt dat de Commissie een proactievere rol moet spelen bij de verspreiding van informatie in heel Europa, heeft de Ombudsman de Commissie om nadere informatie verzocht over:

Hoe het de toegankelijkheid wilde verbeteren van de informatie die het voor mensen met een handicap heeft geproduceerd, niet alleen voor mensen met een visuele beperking, maar ook voor andere groepen met een handicap.

Toegankelijkheid van websites : Met betrekking tot de toegankelijkheid van de inhoud van de websites van de Commissie die aan gehandicapten worden aangeboden, heeft de Ombudsman de Commissie om nadere informatie verzocht over:

Of zij voornemens was de toegankelijkheid van haar websites voor personen met een handicap regelmatig te beoordelen en, zo ja, hoe zij dit initiatief wilde uitvoeren.

— Alternatieve toegankelijke formaten voor alle openbare documenten van de EU : Aangezien sommige van de personen die opmerkingen hebben ingediend, hadden gesuggereerd dat onafhankelijke deskundigen de websites van de Commissie jaarlijks zouden moeten beoordelen, heeft de Ombudsman de Commissie om nadere informatie verzocht over:

Het is van plan EU-documenten toegankelijk te maken in alternatieve formaten, zoals grootdruk, audio en elektronische formaten.

4. De Europese scholen :

— Integratie van SEN-kinderen : De Ombudsman merkte op dat dit aspect van het onderzoek veel publieke aandacht had getrokken en dat de meeste opmerkingen zeer kritisch waren over zowel de Commissie als de Europese scholen. De belangrijkste kritiek was gericht op wat werd gezien als het falen van de scholen om hun uitgesproken inzet voor echte integratie van SEN-kinderen in het schoolleven effectief in de praktijk te brengen.

De Ombudsman herinnerde eraan dat hij reeds de gelegenheid had gehad om deze kwestie te herzien in het kader van een eerdere klacht, 1391/2002/JMA, waarvoor hij op 27 mei 2005 een speciaal verslag bij het Parlement heeft ingediend. In dat geval was een van de beschuldigingen dat de Europese scholen er niet in waren geslaagd een geïntegreerd en uniform onderwijssysteem op te zetten om tegemoet te komen aan de behoeften van alle SEN-kinderen. Na de relevante juridische argumenten te hebben onderzocht, constateerde de Ombudsman dat er geen bindende wettelijke bepaling bleek te zijn die de Commissie verplichtte een uniform onderwijssysteem op te zetten. Bij gebreke van een dergelijke rechtsgrondslag kon de Ombudsman niet concluderen dat de Commissie niet naar behoren heeft gehandeld door er niet voor te zorgen dat de Europese scholen onderwijsprogramma's aanbieden voor alle

SEN-kinderen van EU-ambtenaren (37) .

Hoewel de Ombudsman in dit verband geen wanbeheer heeft vastgesteld, becommentarieerde hij de inconsistentie tussen de praktijk van de scholen en de publieke verplichtingen die zowel de EU in het algemeen als de Commissie in het bijzonder met betrekking tot een geïntegreerd onderwijs zijn aangegaan. De Ombudsman merkte op dat de EU en haar lidstaten in de resolutie van de Raad van 31 mei 1990 (38) de integratie van SEN-kinderen in een uniform onderwijsstelsel als een van hun doelstellingen hadden aangemerkt. In een mededeling van 12 mei 2000 („Naar een barrière vrij Europa voor personen met een handicap”) (39) had de Commissie zelf een identiek standpunt ingenomen, waarin de integratie van SEN-kinderen aan de orde werd gesteld. In deze mededeling heeft de Commissie zich ertoe verbonden:

„ (...) de inspanningen van de Europese scholen te blijven ondersteunen om leerlingen met een handicap op passende wijze te ondersteunen met het oog op de integratie ervan in de reguliere klassen en met name om studenten met specifieke leerstoornissen beter bij te staan.” (40)

De Ombudsman merkte op dat de Commissie in haar antwoord op het initiatiefonderzoek van de Ombudsman opnieuw heeft toegezegd alle SEN-kinderen in een uniform onderwijsstelsel te integreren, zoals oorspronkelijk werd vermeld in het programma van de Europese scholen voor SEN-leerlingen van 1999.

De Ombudsman legde ook uit dat de raad van bestuur van de Europese scholen tijdens zijn vergadering van 1 en 2 februari 2005 een nieuw document had goedgekeurd met de titel „Integratie van SEN-leerlingen in de Europese scholen” (41) , dat de basis had moeten leggen voor een herzien beleid op dit gebied. Zoals vermeld in de preambule van dat document, waren de nieuwe richtsnoeren bedoeld om de toelatings- en integratieprocedures voor leerlingen met een leerhandicap aan te passen en verbeteringen en innovaties in het systeem door te voeren om tegemoet te komen aan het groeiende aantal SEN-leerlingen.

In het licht van de initiatieven van de Commissie op dit gebied heeft de Ombudsman de Commissie om nadere informatie verzocht over:

Hoe zij van plan is de resultaten te beoordelen van het nieuwe beleid van de Europese scholen voor de integratie van SEN-kinderen en wat het tijdschema daarvoor was.

5. Interne coördinatie :

— Analyse van de gehandicaptenenquête : In het licht van de opmerkingen van de Commissie over dit aspect van het probleem ging de Ombudsman ervan uit dat de eerste evaluatie van de door de Commissie in 2004 uitgevoerde herziening van haar gedragscode voor goede praktijken was voltooid. De Ombudsman heeft de Commissie daarom om nadere informatie verzocht over:

Of het onderzoek was geanalyseerd en, zo ja, welke conclusies de Commissie daaruit had getrokken en welke maatregelen zij op basis van die conclusies voorstelde te nemen.

— Bewustmaking van gehandicapten : De Ombudsman wees erop dat de herziene code van goede praktijken een rubriek over informatie en bewustmaking bevatte, waarin werd bepaald dat de code onder de aandacht van alle personeelsleden moest worden gebracht. In hetzelfde deel is ook bepaald dat opleidingen voor gehandicapten moeten worden georganiseerd voor degenen die het meest betrokken zijn op dit gebied. De Commissie heeft echter geen tijdschema of precieze indicatie gegeven over de wijze waarop dit in de toekomst moet gebeuren(42) . De Ombudsman heeft de Commissie om nadere informatie verzocht over:

Of zij al dan niet cursussen of voorlichtingscampagnes over gehandicaptenbewustzijn voor haar personeel heeft opgezet of voornemens is op te zetten.

Tweede advies van de Commissie

In haar tweede advies in antwoord op de vragen van de Ombudsman verklaarde de Commissie dat zij een brede, progressieve en proactieve benadering van haar beleid ten aanzien van personen met een handicap had gevolgd. In het nieuwe Statuut, de herziene gedragscode voor goede praktijken en de verschillende verleende diensten is rekening gehouden met de bijzondere behoeften die personen met een handicap kunnen hebben in hun betrekkingen met de Commissie. Zij voerde aan dat haar beleid erop gericht was ervoor te zorgen dat het non-discriminatiebeginsel werd toegepast op al haar omgang met personen met een handicap. De Commissie heeft zich ertoe verbonden haar diensten en de vertegenwoordigers van het personeel met een handicap te blijven raadplegen, met name via de Interservicegroep inzake handicaps.

Wat elk van de vragen van de Ombudsman betreft, was het antwoord van de Commissie samengevat als volgt:

1. Werkgelegenheid :

— Werkgelegenheid en onevenredige lasten : De Commissie legde uit dat zij op 20 juni 2004 ter uitvoering van artikel 1 quinquies, lid 4, van het Statuut administratieve mededeling nr. 69-2004 (43) had vastgesteld. Deze mededeling was bedoeld om haar diensten te helpen bij het *bepalen* of een maatregel ter bevordering van de integratie van personen met een handicap al dan niet werd geacht een onevenredige last op te leggen. De uitvoeringsvoorschriften hebben *onder meer betrekking* op de aanwerving van personen met een handicap, handicap in de loop van de loopbaan van de ambtenaar, redelijke aanpassingen en onnodige lasten.

De Commissie legde uit dat bovendien in punt 3 van haar code van goede praktijken (werkgerelateerde huisvesting) is bepaald dat strenge normen moeten worden toegepast bij de beoordeling van wat een onevenredige last voor de Europese instellingen is. Zij voerde aan dat, om te concluderen dat het verstrekken van huisvesting aan een bepaalde gehandicapte een ongerechtvaardigde last voor de instelling met zich meebrengt, de kosten van het verstrekken ervan hoger moeten zijn dan redelijkerwijs door de instelling kan worden verwacht.

De Commissie verwees naar een aantal voorbeelden van redelijke aanpassingen die in punt 8 van de uitvoeringsvoorschriften worden genoemd, zoals i) het maken van voorzieningen die reeds door werknemers worden gebruikt, gemakkelijk toegankelijk en bruikbaar voor mensen met een handicap; (II) herstructurering van het werk; (III) verlening van bijstand; (IV) deeltijdarbeid of gewijzigde werkschema's; (V) verwerving of wijziging van hulpmiddelen; (VI) aanpassing van opleidingsmateriaal; en (vii) het wijzigen van beleid of praktijken. Bovendien heeft de Commissie bij de beoordeling van wat een onnodige last vormt, ook verwezen naar verschillende overwegingen, zoals uiteengezet in punt 13 van de uitvoeringsvoorschriften. Deze overwegingen omvatten i) het type en de kosten van de accommodatie; II) de kosten van de accommodatie, in verhouding tot de gemiddelde algemene kosten voor elk personeelslid; III) de kosten van de accommodatie ten opzichte van het beschikbare budget; (IV) het aantal personen in het specifieke gebied dat huisvesting nodig heeft; en v) gezondheids- en veiligheidsbehoeften van al het personeel.

— Financiële steun voor ambtenaren en familieleden met een handicap : Zoals zij in het kader van het onderzoek van de Ombudsman in klacht 1391/2002 had betoogd, benadrukte de Commissie dat zij niet discrimineert ten aanzien van de steun die zij verleent aan ambtenaren en familieleden met een handicap. De Commissie voerde aan dat het hele scala aan financiële steun dat voortvloeit uit de ziektekostenverzekering, de wettelijke vergoedingen en de aanvullende steun voor gehandicapten voor niet-medische kosten, geschikt was om extra kosten in verband met een handicap te compenseren. De richtsnoeren voor de uitvoering van de begroting betreffende de sociale voorzieningen voor gehandicapten zijn op 1 mei 2004 in werking getreden en bepalen dat de persoonlijke bijdrage van een ontvanger kan variëren van 5 % tot 35 %, berekend op basis van zijn belastbaar gezinsinkomen. De richtsnoeren zijn interinstitutioneel en elke instelling bepaalt in dit verband haar eigen begrotingsmiddelen.

Wat de begrotingssituatie betreft, merkte de Commissie op dat in 2005 alle middelen onder de begrotingsrubriek „Aanvullende steun voor gehandicapten” (1 350 000 EUR) waren besteed in 85 gevallen. Ongeveer de helft van de dossiers betrof kosten in verband met ernstige handicaps, terwijl de andere gevallen betrekking hadden op de vergoeding van de kosten van onderwijs of specifieke opleiding die nodig waren om de gevolgen van een handicap te compenseren. Wat de begroting 2006 betreft, heeft de begrotingsautoriteit een bedrag van 1 770 000 EUR toegekend (een stijging van 30 % ten opzichte van 2005). De Commissie betreunde echter dat dit bedrag niet voldoende zou zijn om in alle gevallen een volledige terugbetaling te garanderen.

Hoewel de Commissie betoogde dat zij niet wettelijk verplicht was om alle kosten die voortvloeien uit een handicap te vergoeden, heeft zij zich ertoe verbonden deze kosten volledig te vergoeden op voorwaarde dat de begrotingsautoriteit de beschikbaarheid van voldoende middelen garandeert en dat een interinstitutioneel akkoord over een herzien voorstel van bovengenoemde richtsnoeren kan worden bereikt.

De Commissie was niet van mening dat de persoonlijke bijdrage waarin de richtsnoeren voorzien (5 % tot 35 %) sociaal oneerlijk was, aangezien deze gebaseerd is op belastbaar gezinsinkomen. Hij merkte op dat de individuele financiële steun sinds 1 mei 2004 is uitgebreid,

als gevolg van wijzigingen in het beleid inzake de aanvullende toelage voor gehandicapten en een verhoging van het bedrag van de beschikbare middelen. Tussen 2003 en 2005 is het aantal dossiers met bijna 50 % gestegen (van bijna 60 tot 85 dossiers) en zijn de beschikbare middelen met 130 % verhoogd (van 770 000 EUR naar 1 770 000 EUR). In 2004 werd ook een nieuwe sector „praktische hulp voor gehandicapten” opgericht om algemene informatie, advies en ondersteuning te bieden.

De Commissie heeft ook aangekondigd dat zij voornemens is in 2006 een nieuwe mededeling over bijstand aan personen met een handicap (44) te publiceren.

— Toegankelijkheid van de aanwervingsprocedures : De Commissie voerde aan dat verschillende praktische maatregelen zijn genomen om de deelname van kandidaten met een handicap aan vergelijkende onderzoeken te vergemakkelijken. Alle aankondigingen van vergelijkend onderzoek bevatten dus een standaardparagraaf waarin kandidaten worden herinnerd aan het niet-discriminerende karakter van het aanwervingsbeleid van de Unie (45) en kandidaten met een handicap worden verzocht een certificaat in te dienen, zodat jury's de nodige maatregelen kunnen nemen om hun deelname te vergemakkelijken (46) . In bijlage 2 van de „gids voor aanvragers”, die tegelijk met elke aankondiging van vergelijkend onderzoek wordt gepubliceerd, worden kandidaten met een handicap herinnerd aan de mogelijkheid om speciale regelingen te vragen wegens hun handicap.

Op de website van EPSO wordt rechtstreeks verwezen naar gelijke kansen. Hetzelfde geldt voor alle advertenties die in de pers verschijnen wanneer een wedstrijd wordt aangekondigd.

De Commissie was van mening dat al tal van praktische maatregelen waren genomen en noemde een reeks voorbeelden in gevallen van handicaps met problemen met: gezichtsvermogen (47) , gehoor (doof of gedeeltelijk dove kandidaten) (48) , handen (49) , het gebruik van een rolstoel (50) , slopende ziekte/cerebrale handicap (51) of dyslexie (52) . Om aan deze verzoeken te voldoen, heeft EPSO de mogelijkheid om kandidaten met een handicap uit te nodigen voor afzonderlijke testcentra.

— Periodieke verslagen over het aanwervingsbeleid : De Commissie merkte op dat zij samen met EPSO de inhoud van de publiciteit voor aanwerving had herzien om meer sollicitaties van personen met een handicap aan te moedigen. De kwestie van het opstellen van verslagen over specifieke handicaps moet in dit verband worden onderzocht.

De Commissie benadrukte dat anonimiteit een waarborg is voor een gelijke behandeling van kandidaten en dat haar selectieprocedures zoveel mogelijk worden georganiseerd om gelijke behandeling te waarborgen. In dit verband regelt EPSO speciale faciliteiten om gehandicapten in staat te stellen deel te nemen aan de vergelijkende onderzoeken.

De Commissie heeft toegezegd na te gaan hoe bestaande en toekomstige statistieken over de werkgelegenheid van personen met een handicap betrouwbaarder en regelmatiger kunnen worden bijgewerkt, met inachtneming van de verplichtingen van [Verordening \(EG\) nr. 45/2001](#) van [\[Link\]](#) het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2000 betreffende de

bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de communautaire instellingen en organen en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (53) . De Commissie is overeengekomen dergelijke statistieken in de toekomst te publiceren in het kader van het onderzoek om de betrouwbaarheid van de statistieken te verbeteren.

Positieve maatregelen ter bevordering van de aanwerving van personen met een handicap : De Commissie is van mening dat de beste garantie voor gelijke behandeling in het aanwervingsproces bestaat uit de ontwikkeling van anonieme tests en het bieden van redelijke aanpassingen om aan deze tests deel te nemen. De Commissie zag echter geen noodzaak om verder in te grijpen door in dit stadium van de aanwervingsprocedures maatregelen te treffen die specifiek gericht zijn op personen met een handicap.

De Commissie legde uit dat haar diensten, namelijk het directoraat-generaal Personeelszaken en Administratie („DG ADMIN”), in kennis worden gesteld wanneer laureaten van vergelijkende onderzoeken aangeven dat zij een handicap hebben die speciale huisvesting in het aanwervingsproces vereist. In dergelijke gevallen hanteren deze diensten een proactieve benadering van hun werving per geval.

De Commissie heeft zich ertoe verbonden de verschillende middelen te onderzoeken waarmee de aanwerving van personen met een handicap binnen de instelling kan worden bevorderd, en wees erop dat de huidige situatie moet worden herzien. Bij deze evaluatie moet rekening worden gehouden met de kwestie van de ontwikkeling van meer gedetailleerde positieve maatregelen ter bevordering van de aanwerving van personen met een handicap, zoals i) het vaststellen en monitoren van een bepaalde vorm van werkgelegenheidsdoelstelling voor mensen met een handicap, en ii) individuele follow-up door de administratie na het medisch onderzoek om te zorgen voor passende opdrachten en uitrusting. De Commissie voegde hieraan toe dat de kwestie van handicap was behandeld in cursussen over selectiegesprekken en opleiding van de leden van de jury, om ervoor te zorgen dat de kwesties gevoelig zijn.

2. Toegankelijkheid van de gebouwen van de Commissie :

— Bouwnormen met betrekking tot toegankelijkheid : De Commissie legde uit dat de meest recente versie van haar handboek voor normen voor gebouwen, *Manuel d'Immeuble Type* („MIT”) op 29 juni 2004 door het beheerscomité van het OIB was goedgekeurd. Hoofdstuk B.III van het handboek had betrekking op de eisen voor gehandicapten, met betrekking tot algemene toegangskwesties, gereserveerde parkeerplaatsen, mobiliteit, verlichting en bewegwijzering in gebouwen, sanitaire installaties en noodevacuatie. Het MIT voldeed aan zowel de Belgische als de Europese wetgeving op dit gebied en hield rekening met de bepalingen van de Code of Good Practice van de Commissie.

De Commissie legde uit dat een verdere herziening van het MIT niet gepland was. Het huidige document werd pas medio 2004 goedgekeurd en is bijgewerkt op het gebied van toegankelijkheidsnormen. De kwestie moet worden herzien in het licht van de nieuwe MIT-normen en de ervaring die is opgedaan door de onlangs aangewezen specialist die

verantwoordelijk is voor de ergonomische beoordeling van de kantooromgeving.

— Parkeergelegenheid : De Commissie merkte op dat, in overeenstemming met haar code van goede praktijken, ten minste twee parkeerplaatsen zijn gereserveerd voor bezoekers met een handicap, zowel binnen als buiten elk gebouw van de Commissie, met uitzondering van het Berlaymont-gebouw. In totaal beschikt de Commissie over 114 gereserveerde ruimten. Aangezien de toegang tot het Berlaymont-gebouw om veiligheidsredenen beperkt is, heeft de Commissie de Brusselse autoriteiten verzocht parkeerplaatsen voor gehandicapten te reserveren aan de Karel de Grotelaan, die langs de Berlaymontstraat loopt. De Commissie lichtte toe dat de Politiecommissaris voor Brussel-Hoofdstad in oktober 2005 had ingestemd met het reserveren van drie van deze plaatsen in de Karel de Grotelaan en de dienst van openbare werken verder had verzocht om de nodige werkzaamheden uit te voeren. De Commissie heeft ook 216 parkeerplaatsen in haar gebouwen gereserveerd voor eigen personeel dat lijdt aan permanente of tijdelijke handicaps/gezondheidsgerelateerde problemen (54) .

3. Informatie en communicatie :

— Toegankelijkheid van informatie die wordt verspreid voor personen met een handicap : De Commissie verwees naar haar standpunt over de toegankelijkheid van informatie op de pagina „EUROPA — Webtoegankelijkheidsbeleid” (55) . Volgens dit standpunt heeft de Commissie besloten niveau A (prioriteit 1) conformiteit vast te stellen voor nieuwe en bijgewerkte websites die op de EUROPA-server worden gehost, om het gebruik ervan niet alleen door slechtzienden, maar ook door mensen met andere handicaps en handicaps te vergemakkelijken, waardoor zij derhalve voldoen aan de WAI-normen („Web Accessibility Initiative”).

— Toegankelijkheid van websites voor het publiek : De Information Providers Guide („IPG”) is bedoeld voor auteurs van pagina’s op de EUROPA-website (coördinatoren, webmasters, contractanten) en heeft betrekking op redactionele, technische en grafische aspecten. De regels van de IPG (56) moeten worden nageleefd om te zorgen voor een coherente en gebruiksvriendelijke dienst. Volgens de IPG moeten de op EUROPA te publiceren pagina’s voldoen aan de toegankelijkheidscriteria van niveau A. De webmasters van directoraten-generaal en diensten zijn verantwoordelijk voor de beoordeling van de toegankelijkheid van hun respectieve websites en ervoor te zorgen dat de websites en webpagina’s voldoen aan IPG en WAI-A. Voorts verleent het EUROPA-coördinatieteam van het directoraat-generaal Pers en Communicatie systematisch bijstand aan de webmasters bij hun taak om de websites en webpagina’s te valideren.

— Alternatieve toegankelijke formaten voor alle openbare documenten van de EU : Wai-compliant EUROPA-pagina’s kunnen met de juiste eindgebruikerssoftware worden gebruikt om grote prints, braille, audio en elektronische formaten te maken. Vanwege het meertalige karakter van EUROPA kunnen niet alle talen worden gelezen met behulp van hulpsoftware. De Commissie zal de bestaande WAI-conforme pagina’s verbeteren door op deze pagina’s audiobestanden of gebarentaalbestanden te verstrekken. Deze oplossing kan echter problemen veroorzaken, aangezien de techniek in kwestie nog in ontwikkeling is. Als alternatief kan er een

link worden gelegd naar een audio-uitgang naast inleidende teksten van lange artikelen/informatie, zodat mensen met een handicap snel kunnen begrijpen of de informatie voor hen van belang is. Anders is de Commissie van mening dat het meertalige karakter van de EUROPA-website het best gediend is door ervoor te zorgen dat de inhoud ervan gemakkelijk toegankelijk en WAI-conform is. De Commissie benadrukte dat zij een systeem voor het beheer van webinhoud heeft goedgekeurd dat de naleving van de minimale toegankelijkheidseisen op al haar pagina's moet waarborgen (57) .

4. Europese scholen :

— Integratie van SEN-kinderen : De Commissie merkte op dat zij niet bevoegd is op het gebied van onderwijs en dat zij derhalve het nieuwe SEN-programma op de Europese scholen niet kan beoordelen of evalueren, noch instructies kan geven aan deze scholen. Zij legde uit dat de Raad van Bestuur van de scholen alle besluiten op dit gebied neemt en dat de Commissie slechts één stem heeft over de raad van bestuur (58) . Als lid van de raad van bestuur en als verantwoordelijke werkgever van wie het personeel uiting geeft aan ontevredenheid over deze dienst van de scholen die grotendeels met communautaire middelen worden gefinancierd, merkte de Commissie echter op dat zij de zaak actief nastreeft door te verzoeken om een evaluatie van het SEN-programma.

In maart 2004 kreeg het Pedagogisch Comité van de scholen, het voorbereidende subcomité van de raad van bestuur, waar onderwijskwesties worden besproken en voorbereid ter overweging en goedkeuring van de raad, de eerste gelegenheid om bepaalde statistieken over SEN-zaken te herzien. Op dat moment heeft de Commissie verzocht het SEN-programma door de betrokken inspecteurs/coördinatoren te evalueren en in het volgende jaarverslag over het SEN-programma de resultaten van die evaluatie te verstrekken. Het meest recente verslag over het SEN-programma was echter vergelijkbaar met het eerste en de Commissie herhaalde tijdens de vergadering van het Pedagogisch Comité in november 2005 haar verzoek. De Commissie had ook het Bureau van de secretaris-generaal van de scholen om meer informatie gevraagd over de toepassing van het SEN-programma, naar aanleiding van andere verzoeken om informatie van de Ombudsman. De secretaris-generaal heeft schriftelijk aangegeven welke informatie moet worden verzameld. De Commissie betreurt het dat er vanaf de datum van haar tweede advies, maart 2006, geen gegevens zijn verstrekt.

De Commissie heeft erop gewezen dat zij eind januari 2006 formeel had verzocht om een evaluatie van de uitvoering van het SEN-programma door de raad van bestuur van de scholen. De Commissie heeft aangekondigd dat in de loop van het volgende schooljaar een evaluatieverslag moet worden uitgebracht (59) .

5. Interne coördinatie :

— Analyse van een invaliditeitsonderzoek : De Commissie benadrukte dat de door haar diensten in december 2004 uitgevoerde enquête naar handicaps was geanalyseerd en dat de resultaten op haar intranet waren gepubliceerd. Op basis van de analyse van de ontvangen antwoorden is een aantal specifieke acties voorgesteld.

De Commissie merkte op dat sommige punten regelmatig werden aangevoerd en baat zouden hebben bij verdere maatregelen. In het verslag wordt gewezen op de moeilijkheden die sommige personeelsleden ondervinden bij het verkrijgen van relatief eenvoudige huisvesting om hun werk te vergemakkelijken, zoals geschikte stoelen of kantoortafels of aangepaste IT-apparatuur, alsmede de moeilijkheden die sommige gehandicapten ondervinden bij de toegang tot bepaalde gebouwen of het verplaatsen ervan.

De Commissie legde uit dat het personeel op basis van de enquête van mening was dat zij vanwege hun handicap minder gunstige behandeling hadden ondergaan, wat resulteerde in een tragere loopbaanontwikkeling, minder interessant werk of een gebrek aan toegang tot opleiding. Op interpersoonlijk niveau ervaren een aantal medewerkers gedrag van superieuren en collega's die zij als vernederend, intimiderend of beledigend beschouwden. De Commissie kondigde aan dat de bevindingen van het samenvattend verslag onder de aandacht waren gebracht van alle betrokken diensten, waar een nuttige follow-up kon worden nagestreefd om ervoor te zorgen dat de problemen beter onder de aandacht werden gebracht.

Volgens de Commissie moet alle personeelsleden ervan bewust worden gemaakt dat discriminatie op grond van handicap specifiek door het Statuut is verboden. Dienovereenkomstig werden de enquête en de resultaten ervan op haar intranetwebsite geplaatst om het personeel te sensibiliseren voor de problemen en te helpen bij het tot stand brengen van veranderingen. Op de intranetwebsite moet het personeel er ook aan worden herinnerd dat de eenheid Gelijke Kansen en Non-discriminatie van DG ADMIN op vertrouwelijke basis kan worden benaderd indien personeelsleden ontevreden zijn over de tenuitvoerlegging van de code. De eenheid zal deze kwesties discreet behandelen, met inachtneming van het vereiste niveau van vertrouwelijkheid.

In het kader van het proces van de vaststelling van een zichtbaarder en actiever beleid op dit gebied moet DG ADMIN overleg plegen met de lidstaten over de eventuele procedures die in hun nationale overheidsdiensten zijn vastgesteld om de aanwerving en huisvesting van personen met een handicap te bevorderen, met het oog op de vaststelling van bestaande beste praktijken die ook binnen de Commissie kunnen worden gevolgd.

Om de vooruitgang te beoordelen, zal tegen eind 2006 worden overwogen een tweede enquête over handicaps uit te voeren in de periode 2007-2008. Afhankelijk van de resultaten kunnen de prioriteiten zo nodig worden heroriënteerd en kunnen nieuwe prioriteiten worden vastgesteld.

— Bewustmaking van gehandicapten : De Commissie verklaarde dat de belangrijkste middelen om het bewustzijn en de sensibilisering van het personeel voor handicaps te vergroten, de publiciteit waren die werd verkregen door de goedkeuring van de herziene gedragscode en het uitvoeren van de enquête onder alle personeelsleden van de Commissie over gehandicaptenkwesties. De volgende stap is de publicatie van de resultaten van de enquête op het intranet van de Commissie begin 2006. Deze actie moet informatie verschaffen over de analyse van de antwoorden, samen met de vervolgacties.

De Commissie heeft aangekondigd dat zij voornemens is specifieke acties op het gebied van sensibilisering te organiseren door middel van opleidingssessies of door het organiseren van een conferentie of seminar voor personeel in 2006 of 2007, die samenvalt met de jaarlijkse Europese dag van personen met een handicap op 3 december. Dergelijke acties moeten afhangen van de beschikbaarheid van financiële middelen (60) .

Inspraak van het publiek

De Ombudsman plaatste het tweede advies van de Commissie op zijn website. Hij heeft hierover geen verdere opmerkingen van het publiek ontvangen.

Aanvullende informatie van de Commissie

Om een deel van de in haar tweede advies verstrekte informatie te actualiseren, met name met betrekking tot drie van de daarin gedane toezeggingen, heeft de Commissie de Ombudsman aanvullende informatie toegezonden. De door de Commissie aan de orde gestelde punten hadden betrekking op de volgende aspecten:

1. Werkgelegenheid :

— Financiële steun voor ambtenaren en familieleden met een handicap : De Commissie heeft aangekondigd dat zij voornemens is dit probleem aan te pakken in het kader van een meer uitgebreide mededeling over „Gelijke kansen voor iedereen”, die zal worden gepresenteerd in de bredere context van de aanwijzing van 2007 als Europees Jaar van gelijke kansen voor iedereen.

4. Europese scholen :

— Integratie van SEN-kinderen : De Commissie legde uit dat de raad van bestuur van de Europese scholen op haar vergadering van 30 januari 2006 niet in de gelegenheid was het verslag over de SEN-statistieken 2004/2005 te bestuderen, hoewel dit punt op de agenda stond. Hoewel deze kwestie niet op de agenda stond, verzocht de Commissie in haar vergadering van april 2006 om i) meer kwalitatieve informatie over de integratie van SEN-leerlingen en hun vooruitgang, ii) een evaluatie van het SEN-programma en iii) de strategie die in de Europese scholen moet worden vastgesteld om dergelijke kinderen te voorzien. De Raad van Gouverneurs heeft nota genomen van het verslag, dat nu door de Raad van inspecteurs wordt behandeld. De Commissie merkte op dat er geen nieuw verslag was ingediend, hoewel in het volgende verslag 2005/2006 de gevraagde toevoegingen van kwalitatieve informatie en een evaluatie van het programma moeten worden opgenomen.

5. Interne coördinatie :

— Bewustmaking van gehandicapten : In haar eerste advies had de Commissie zich ertoe verbonden de resultaten van de enquête van de Commissie over gehandicaptenkwesties op haar intranetwebsite te publiceren als middel om informatie te verstrekken over de analyse van

de antwoorden, samen met de voor 2006 geplande vervolgacties. De Commissie kondigde aan dat de resultaten van de enquête reeds waren gepubliceerd (61) . Zij voegde daaraan toe dat de gegevens moeten worden aangevuld met de informatie die wordt verzameld via de enquête over het beleid van de lidstaten voor de tewerkstelling van personen met een handicap in hun overheidsdienst. Bij de beoordeling moet een benchmark van praktijken worden vastgesteld en moet ook worden bijgedragen tot de vaststelling van een actieplan inzake handicaps voor 2007.

De Commissie heeft aangekondigd dat er ook een praktische gids inzake goede praktijken op het gebied van non-discriminatie is gepubliceerd, gericht op opleiders en managers met verantwoordelijkheden voor aanwerving (62) . De Commissie legde uit dat deze gids zo breed mogelijk is verspreid over haar diensten. Hoewel de Commissie geen specifieke cursussen over non-discriminatiekwesies heeft georganiseerd, is het onderwerp behandeld door middel van cursussen over selectiegesprekken en opleiding voor jury's. Daarnaast heeft de Commissie toegezegd om in de nabije toekomst extra bewustmakingsevenementen te organiseren voor met name betrokken personeelsleden (63) .

HET BESLUIT

1 Inleidende opmerkingen

1.1 Volgens artikel 195 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap is de Europese Ombudsman bevoegd om op eigen initiatief onderzoeken in te stellen naar mogelijke gevallen van wanbeheer bij het optreden van de communautaire instellingen en organen.

De Ombudsman besloot een initiatiefonderzoek in te stellen naar de integratie van personen met een handicap door de Europese Commissie, om ervoor te zorgen dat deze burgers niet werden gediscrimineerd in hun betrekkingen met de instelling.

1.2 Bij de start van dit initiatief heeft de Ombudsman rekening gehouden met het feit dat, zoals algemeen is overeengekomen, een handicap niet alleen kan worden gedefinieerd op basis van één enkel gezondheidsprobleem of een lichamelijke of geestelijke beperking, maar veeleer als gevolg van een complexe interactie tussen een gezondheidsprobleem of functionele beperking en de sociale, politieke, culturele, economische en fysieke omgeving (64) . De Ombudsman was zich er ook van bewust dat mensen met een handicap een aanzienlijk deel van de bevolking van de Europese Unie uitmaken (65) . Zoals de meeste Europese instellingen en lidstaten publiekelijk hebben erkend (66) , wordt dit maatschappelijke segment geconfronteerd met een groot aantal obstakels die de leden ervan weerhouden gelijke kansen, onafhankelijkheid en volledige economische en sociale integratie te verwezenlijken. De Ombudsman merkt op dat, zoals blijkt uit een Eurobarometer-enquête, vrijwel alle Europeanen voorstander lijken te zijn van een betere integratie van gehandicapten en dat niet minder dan 97 % van de Europeanen vindt dat er iets moet worden gedaan om mensen met een handicap meer in de samenleving te betrekken (67) .

Hoewel de Europese Unie op deze uitdaging heeft gereageerd door een aantal juridische en

politieke initiatieven te nemen om deze belemmeringen weg te nemen, achtte de Ombudsman het belangrijk om na te gaan of deze toezeggingen al dan niet daadwerkelijk waren uitgevoerd.

De Ombudsman wees erop dat de erkenning van het probleem en de noodzaak om het aan te pakken als een fundamenteel mensenrecht hebben geleid tot de opname in het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van een verwijzing naar personen met een handicap. Artikel 26 van het Handvest bepaalt:

„De Unie erkent en eerbiedigt het recht van personen met een handicap om in aanmerking te komen voor maatregelen ter waarborging van hun onafhankelijkheid, hun sociale en beroepsintegratie en hun deelname aan het leven van de gemeenschap.”

Bij de opening van dit initiatief erkende de Ombudsman ook dat de Unie een breed scala aan wettelijke maatregelen had genomen ter bestrijding van discriminatie van personen met een handicap, met name de „Code of Good Practice for the employment of people with disabilities” van 1998 („de code van goede praktijken”). Deze code verschaftte een gemeenschappelijk interinstitutioneel standpunt ter bestrijding van potentiële problemen waarmee personen met een handicap worden geconfronteerd om EU-ambtenaren te worden of hun loopbaan als zodanig te ontwikkelen (68) , op basis waarvan een aantal acties moest worden ondernomen op gebieden als aanwerving, loopbaan, werkomgeving, informatie en bewustzijn, en monitoring.

1.3 De Ombudsman was van mening dat de Commissie van de verschillende instellingen die speciaal verantwoordelijk zijn om ervoor te zorgen dat personen met een handicap niet worden gediscrimineerd in hun betrekkingen met de EU-instelling, bijzondere aandacht verdient vanwege haar centrale rol binnen het institutionele kader van de Europese Unie. Bovendien heeft de Commissie in haar mededeling van 10 mei 2000 getiteld „Naar een onbelemmerd Europa voor mensen met een handicap” („de mededeling”) een grondige aanpak ten aanzien van personen met een handicap gevolgd. In deze mededeling heeft de Commissie zich ertoe verbonden een alomvattende en geïntegreerde strategie te ontwikkelen en te ondersteunen om sociale, architecturale en ontwerpbelemmeringen aan te pakken die de toegang voor personen met een handicap onnodig beperken (69) . Zij heeft niet alleen de verbintenissen in de code van goede praktijken herhaald, maar ook nieuwe maatregelen vastgesteld om de ontwikkeling van beste praktijken binnen haar eigen organisatie te bevorderen. De in de mededeling geschetste acties zijn onderverdeeld in vijf thema's: I) werkgelegenheid; toegankelijkheid van de gebouwen van de Commissie; III) informatie en communicatie; IV) de Europese scholen; en v) interne coördinatie. Deze strategie is inderdaad door de Commissie versterkt met de formele goedkeuring van een herziene gedragscode op 25 november 2003.

De Ombudsman merkt op dat deze acties werden gesteund door het Europees Parlement (70) , waarin werd opgeroepen tot de uitvoering van aanvullende acties (71) , zoals de oprichting van een interinstitutionele groep om de voorwaarden voor toegang van personen met een handicap tot de EU-instellingen te onderzoeken.

1.4 Goed bestuur vereist echter snelle en doeltreffende maatregelen om openbaar gemaakte toezeggingen na te komen. De Ombudsman was van mening dat de ernst van de situatie van

mensen met een handicap eiste dat de afgekondigde toezeggingen in praktijk zouden worden gebracht door middel van doeltreffende maatregelen. Gezien de centrale rol van de Commissie binnen het institutionele kader van de Unie en haar specifieke verbintenissen ten aanzien van personen met een handicap, achtte de Ombudsman het nuttig de door deze instelling op dit gebied ondernomen acties te herzien en te beoordelen of deze al dan niet in overeenstemming waren met de wettelijke verplichtingen van de instelling en toezeggingen.

De Ombudsman heeft de Commissie derhalve verzocht verslag uit te brengen over i) de maatregelen die zij had genomen of voornemens was te nemen om ervoor te zorgen dat personen met een handicap in hun betrekkingen met de instelling niet werden gediscrimineerd, en ii) het tijdschema voor de vaststelling ervan.

De Ombudsman heeft duidelijk gemaakt dat hij, in het licht van de uitkomst van het onderzoek, zou nagaan of het noodzakelijk was de reikwijdte van het onderzoek uit te breiden en ook andere EU-instellingen te betrekken.

1.5 Om te beginnen wenst de Ombudsman duidelijk te maken dat zijn onderzoek geen betrekking had op specifieke gevallen van mogelijk wanbeheer met betrekking tot de Commissie. De Ombudsman heeft in plaats daarvan zijn onderzoek toegespitst op (i) de toetsing van de toezeggingen van de instelling ten aanzien van personen met een handicap, en ii) het vergelijken van deze verbintenissen met hetgeen daadwerkelijk is bereikt.

Dit proces werd uitgevoerd door middel van een open en transparante dialoog waarin de Ombudsman personen met een handicap, representatieve groepen, andere ombudsmannen op nationaal en regionaal niveau en burgers uitnodigde om bij te dragen. Zoals aangekondigd in zijn brief van 19 november 2003 tot opening van het onderzoek, heeft de Ombudsman alle relevante documenten met betrekking tot het onderzoek op zijn website geplaatst, met inbegrip van alle opmerkingen van het publiek die geen vertrouwelijk karakter hadden. De Ombudsman heeft deze opmerkingen van het publiek ook aan de Commissie toegezonden en haar verzocht daarover opmerkingen te maken.

De Ombudsman wil iedereen bedanken die aan zijn onderzoek heeft deelgenomen. Hun inhoudelijke bijdrage heeft zeker enig licht gegeven op de bestaande problemen en heeft de Commissie geholpen bij het vaststellen van de maatregelen die de situatie in de toekomst kunnen helpen verbeteren. De hoge mate van participatie van het publiek onderstreept het belang dat burgers lijken te hechten aan de problemen waarmee personen met een handicap te kampen hebben.

1.6 Om de bevindingen van het onderzoek op een alomvattende en begrijpelijke manier te presenteren, zal de Ombudsman, overeenkomstig de praktijk van de Commissie in haar adviezen, deze groeperen rond de vijf in de mededeling genoemde gebieden, zoals de Commissie in haar adviezen heeft gedaan, namelijk i) werkgelegenheid; toegankelijkheid van de gebouwen van de Commissie; III) informatie en communicatie; IV) de Europese scholen; en v) interne coördinatie.

2 De acties van de Commissie op het gebied van werkgelegenheid

2.1 De Ombudsman erkent dat er op dit gebied veel vooruitgang is geboekt, niet alleen bij de vaststelling van duidelijke beginselen tegen discriminatie op het gebied van de tewerkstelling van personen met een handicap, maar ook met betrekking tot aspecten zoals de financiële steun van ambtenaren en familieleden met een handicap, en aanwervingskwesties.

Algemene beginselen

2.2 De Ombudsman merkt op dat de gedragscode van de Commissie een aantal algemene beginselen bevat om mensen met een handicap gemakkelijker toegang te geven tot het werk bij de Europese overheidsdienst. Op basis van deze algemene beginselen moesten alle redelijke maatregelen worden genomen om ervoor te zorgen dat personen met een handicap op voet van gelijkheid met andere kandidaten aan vergelijkende onderzoeken kunnen deelnemen.

2.3 De Ombudsman merkt voorts op dat deze beginselen aanzienlijk zijn versterkt met de inwerkingtreding, op 1 mei 2004, van de wijzigingen van het Statuut, waarin de antidiscriminatiebepalingen van artikel 13 van het EG-Verdrag (72) zijn opgenomen. Bijgevolg verbiedt artikel 1 quinquies, lid 1, van het Statuut elke discriminatie op grond van handicap uitdrukkelijk:

„ Bij de toepassing van dit Statuut is elke discriminatie op grond van geslacht, ras, huidskleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, godsdienst of overtuiging, politieke of andere denkbeelden, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid verboden. ”

Dit beginsel is verder uitgewerkt in artikel 1 quinquies, lid 4, dat bepaalt dat:

„ Voor de toepassing van lid 1 heeft een persoon een handicap indien hij een lichamelijke of geestelijke beperking heeft die permanent is of waarschijnlijk zal zijn. (...)

Een persoon met een handicap voldoet aan de voorwaarden [om] de essentiële functies van het werk uit te voeren wanneer redelijke aanpassingen worden gemaakt.

Met betrekking tot de essentiële functies van de functie wordt onder „redelijke huisvesting” verstaan passende maatregelen, indien nodig, om een persoon met een handicap in staat te stellen toegang te krijgen tot, deel te nemen aan of te werken of een opleiding te volgen, tenzij dergelijke maatregelen de werkgever onevenredig zwaar belasten. ”

De Ombudsman wijst erop dat artikel 1 quinquies, lid 6, van het Statuut weliswaar het begrip „redelijke accommodatie” niet definieert, maar dat artikel 1 quinquies, lid 6, een aantal criteria bevat op basis waarvan

„ elke beperking [van het non-discriminatiebeginsel] moet op objectieve en redelijke gronden worden gerechtvaardigd en moet gericht zijn op legitieme doelstellingen van algemeen belang in

het kader van het personeelsbeleid. ”

2.4 Bij het onderzoek van de toepassing van bovenstaande bepaling op individuele gevallen is de Ombudsman zich bewust van het feit dat een te ruime interpretatie van het begrip „buitenproportionele last” het beginsel van non-discriminatie op grond van handicap zou kunnen tenietdoen. Volgens de Ombudsman was dat het standpunt van de Commissie in het kader van een eerdere zaak (1391/2002/JMA) betreffende het onderwijs aan kinderen van EU-ambtenaren met speciale onderwijsbehoeften („SEN-kinderen”).

De Ombudsman neemt er nota van dat de Commissie zich in antwoord op zijn verzoek ertoe heeft verbonden de beginselen en criteria in haar mededeling van bestuur nr. 69-2004 (73) van 20 juni 2004 na te leven. Volgens het in artikel 12 van bovengenoemde mededeling neergelegde beginsel is de enige situatie waarin van de Commissie niet wordt verwacht dat zij een persoon met een handicap redelijke aanpassingen zal bieden om een taak als ambtenaar van de Commissie uit te voeren, als de kosten van de operatie verder zouden gaan dan de instelling redelijkerwijs kan worden geacht te dragen.

De Ombudsman vertrouwt erop dat de Commissie de redelijkheid van elke situatie op een eerlijke en evenwichtige wijze zal overwegen, rekening houdend met de richtsnoeren van de artikelen 8 en 13 van haar mededeling, die een aantal criteria omvatten, zoals de herinrichting van bestaande faciliteiten, de invoering van gewijzigde werkschema's, de aankoop of wijziging van hulpmiddelen en overwegingen op basis van de gezondheids- en veiligheidsbehoeften van alle personeelsleden.

Gezien de situatie is de Ombudsman tot de conclusie gekomen dat er op dit moment geen verdere actie nodig lijkt met betrekking tot dit aspect van de zaak.

Financiële steun

2.5 De Ombudsman merkt op dat de financiële steun aan ambtenaren met een handicap of met gehandicapte familieleden een kwestie is die grote publieke aandacht heeft getrokken, met name wat betreft de zogenaamde „aanvullende hulp voor gehandicapten”. Deze steun vormt een extra bijdrage van elke instelling door middel van begrotingslijn A4103 in de kosten van een handicap. De Ombudsman merkt ook op dat is beweerd dat dit soort steun moet worden verleend als een kwestie van recht op ambtenaren met een handicap of met gehandicapte familieleden en dat het alle gemaakte kosten moet dekken.

Blijkens de richtsnoeren voor het gebruik van begrotingsonderdeel A4103 van 1 mei 2004 worden de begunstigden van aanvullende steun voor gehandicapten vergoed voor zover voldoende middelen beschikbaar zijn en slechts voor een deel van de gemaakte kosten (5 % tot 35 %). Potentiële begunstigden moeten daarom een bijdrage leveren die afhankelijk is van het belastbare gezinsinkomen. De Ombudsman merkt op dat deze regels van toepassing zijn op de kosten van speciaal onderwijs voor gehandicapte kinderen, alsmede op de vervoer- of studiekosten.

2.6 Wat de kosten van speciaal onderwijs voor gehandicapte kinderen betreft, wijst de Ombudsman erop dat deze kwestie het voorwerp vormde van zijn onderzoek naar klacht 1391/2002/JMA, die aanleiding gaf tot een speciaal verslag dat op 27 mei 2005 aan het Parlement werd voorgelegd. In zijn speciaal verslag heeft de Ombudsman de Commissie aanbevolen de nodige maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat ouders van SEN-kinderen die wegens hun handicap van de Europese scholen zijn uitgesloten, niet verplicht waren bij te dragen in de onderwijskosten van hun kinderen. De Ombudsman merkt ook op dat het Parlement bij resolutie A6-0118/2006, goedgekeurd op 20 maart 2006, de conclusies van de Ombudsman heeft bekrachtigd. In dezelfde resolutie verzoekt het Parlement de Commissie de nodige maatregelen te nemen om de volledige kosten van speciale onderwijsvoorzieningen te vergoeden aan ouders van SEN-kinderen die wegens hun handicap van de Europese scholen zijn uitgesloten. Het voegde eraan toe dat dergelijke vergoedingen deel moeten uitmaken van een Europees beleid inzake sociale bescherming.

2.7 In verband met de verdeling van aanvullende steun voor gehandicapten onder begrotingslijn A4103 neemt de Ombudsman nota van het standpunt van de Commissie dat zij niet wettelijk verplicht is alle kosten van een handicap terug te betalen en dat de persoonlijke bijdrage waarin de richtsnoeren voorzien (5 % tot 35 %) niet als sociaal oneerlijk moet worden beschouwd, aangezien deze wordt berekend op basis van het belastbare gezinsinkomen.

De Ombudsman merkt echter op dat de Commissie, ondanks haar standpunt, zich ertoe heeft verbonden de kosten in verband met een handicap volledig te vergoeden op voorwaarde dat de begrotingsautoriteit de beschikbaarheid van voldoende middelen zou garanderen en dat een interinstitutioneel akkoord over een herzien voorstel van de richtsnoeren zou worden bereikt.

Gezien de bezorgdheid van het publiek over dit aspect van zijn onderzoek heeft de Ombudsman er vertrouwen in dat de Commissie de nodige stappen zal ondernemen om de begrotingsautoriteit ervan te overtuigen dat het toepassingsgebied van begrotingslijn A4103 moet worden uitgebreid om ervoor te zorgen dat ambtenaren met een handicap of met gehandicapte familieleden een volledige vergoeding van de kosten in verband met een handicap kunnen krijgen.

2.8 De Ombudsman wijst erop dat de Commissie in het kader van de aanwijzing van 2007 tot Europees Jaar van gelijke kansen voor iedereen heeft toegezegd een mededeling te presenteren over „Gelijke kansen voor iedereen”, waarin onder meer aandacht moet worden besteed aan financiële steun aan ambtenaren met een handicap of gehandicapte familieleden. Hoewel die mededeling nog niet lijkt te zijn gepubliceerd, is de Ombudsman van mening dat het document de Commissie de gelegenheid moet bieden om te bevestigen dat zij haar toezeggingen serieus neemt en bereid is er gevolg aan te geven.

Gezien de situatie is de Ombudsman tot de conclusie gekomen dat er op dit moment geen verdere actie nodig lijkt met betrekking tot dit aspect van de zaak.

Werving

2.9 De Ombudsman is van mening dat de afgelopen jaren veel vooruitgang is geboekt op het gebied van de toegang voor mensen met een handicap tot de Europese openbare dienst, met name na de oprichting van het Europees Bureau voor personeelsselectie („EPSO”).

2.10 De Ombudsman is zich bewust van het feit dat EPSO, zoals de Commissie heeft verklaard, veel maatregelen lijkt te hebben genomen om de deelname van kandidaten met een handicap aan de aanwervingsprocedures te vergemakkelijken. In deze zin is de Ombudsman ingenomen met het feit dat alle aankondigingen van vergelijkend onderzoek een standaardparagraaf bevatten waarin kandidaten wordt herinnerd aan het niet-discriminerende karakter van het aanwervingsbeleid van de Unie, en dat kandidaten met een handicap worden uitgenodigd een certificaat in te dienen, zodat jury's de nodige maatregelen kunnen nemen om hun deelname te vergemakkelijken. Het lijkt ook positief dat de „gids voor aanvragers”, die tegelijk met elke aankondiging van vergelijkend onderzoek wordt gepubliceerd, een afdeling bevat die kandidaten met een handicap herinnert aan de mogelijkheid die hen ter beschikking staat om speciale regelingen te vragen wegens hun handicap. Bovendien wordt op de website van EPSO rechtstreeks verwezen naar gelijke kansen. Hetzelfde geldt voor alle advertenties die in de media verschijnen wanneer een wedstrijd wordt aangekondigd.

De Ombudsman is ook ingenomen met het initiatief van EPSO om een aantal praktische maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat zijn non-discriminatiebeleid naar behoren wordt uitgevoerd. Een illustratief voorbeeld van dergelijke praktische maatregelen is de mogelijkheid om kandidaten met een handicap uit te nodigen voor afzonderlijke testcentra.

2.11 Ondanks deze duidelijke vooruitgang lijkt het publiek zich nog steeds zorgen te maken over het gebrek aan transparantie van de nieuwe maatregelen en de noodzaak van een betrouwbaardere evaluatie van de situatie. De Ombudsman merkt op dat de Commissie in antwoord op zijn verzoek heeft aangekondigd samen met EPSO de inhoud van haar publiciteit voor aanwerving te herzien. Bij deze evaluatie zou de mogelijkheid worden overwogen om verslagen op te stellen over andere specifieke handicaps dan visuele beperkingen, teneinde meer aanvragen van personen met een handicap aan te moedigen.

De Ombudsman is ingenomen met de toezegging van de Commissie om te overwegen algemenere verslagen over de aanwerving van personen met een handicap te publiceren, die bestaande en toekomstige statistieken moeten bevatten, op voorwaarde dat dit materiaal volledig voldoet aan de verplichtingen [van Verordening \(EG\) \[Link\]](#) nr. 45/2001 van het Europees Parlement en de Raad van 18 december 2000 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens door de communautaire instellingen en organen en betreffende het vrije verkeer van die gegevens (74) . Volgens de Ombudsman zou dit initiatief ertoe bijdragen het beleid van de Commissie op dit gebied transparanter en burgervriendelijker te maken en zou dit in overeenstemming zijn met de consequente oproepen van het Parlement tot dergelijke maatregelen (75) .

2.12 De Ombudsman merkt op dat sommige opmerkingen van het publiek in de loop van zijn onderzoek kritiek uitten op het feit dat de Commissie geen voorstander was van een proactiever beleid ten aanzien van de aanwerving van personen met een handicap, en meer in het

bijzonder over het feit dat er geen sprake is van een bepaalde vorm van positieve actie. De Ombudsman is zich ervan bewust dat de Commissie momenteel niet bereid lijkt een bepaald percentage van het totale aantal kandidaten te reserveren voor personen met een handicap.

Bij de herziening van het beleid van de Commissie op dit gebied is de Ombudsman zich bewust van het feit dat de bestaande praktijken in de lidstaten met betrekking tot de uitvoering van positieve actiemaatregelen een zekere diversiteit vertonen. Een groot aantal EU-lidstaten zoals Oostenrijk, België (76) , Cyprus, Tsjechië, Frankrijk, Duitsland, Griekenland, Italië, Litouwen, Malta, Polen, Portugal, Slovenië en Spanje hebben quotastelsels voor de tewerkstelling van gehandicapten vastgesteld. Andere Europese landen hebben een andere weg gekozen om de integratie van deze groep mensen in de werkomgeving te bevorderen (77) . De Ombudsman hoopt dat de Commissie, door haar eigen beleid ter zake te formuleren, de bestaande situatie in de lidstaten en de ontwikkeling ervan in de loop van de tijd nauwlettend zal volgen.

In dit verband acht de Ombudsman het belangrijk te onderstrepen dat de Commissie zich ertoe heeft verbonden de verschillende middelen te onderzoeken waarmee de aanwerving van personen met een handicap binnen de instelling kan worden bevorderd. In dit verband heeft de Commissie verwezen naar een aantal voorbeelden, waaronder de vaststelling van een bepaalde vorm van werkgelegenheid voor personen met een handicap, of individuele follow-up door de administratie, na het medisch onderzoek, om te zorgen voor passende opdrachten en uitrusting.

Gezien de situatie is de Ombudsman tot de conclusie gekomen dat er op dit moment geen verdere actie nodig lijkt met betrekking tot dit aspect van de zaak.

3 Toegankelijkheid van de gebouwen van de Commissie

3.1 De Ombudsman merkt met bezorgdheid op dat de toegankelijkheid van de gebouwen van de Commissie een aspect van zijn onderzoek is dat veel belangstelling heeft getrokken van het publiek, dat over het geheel genomen zeer kritisch is geweest over de staat van dienst van de Commissie op dit gebied.

3.2 De Commissie heeft zich ertoe verbonden de criteria van zowel de EU als haar eigen gedragscodes na te leven. Daarom moesten alle redelijke maatregelen worden genomen om problemen in verband met de toegang tot gebouwen en kantooraccommodaties en -uitrusting tot een minimum te beperken, zodat kantoren en faciliteiten toegankelijk zouden zijn voor gehandicapten.

De Ombudsman merkt op dat de Commissie met het oog op deze doelstellingen had aangekondigd dat haar diensten, namelijk het Bureau voor infrastructuur en logistiek („OIB”) voornemens waren verbeteringen door te voeren om de toegang voor gehandicapten tot de gebouwen van de Commissie te vergemakkelijken. Deze verbeteringen hadden nieuwe normen moeten omvatten om de toegankelijkheid van alle gebouwen van de Commissie te waarborgen, met name wat betreft toegang, verkeer binnen gebouwen, evacuatie in noodsituaties en sanitaire installaties.

3.3 Onverminderd deze toezeggingen heeft de Ombudsman veel opmerkingen van het publiek ontvangen waarin een aantal tekortkomingen in het beleid van de Commissie op dit gebied werden uiteengezet. Het publiek bekritiseerde bijvoorbeeld het feit dat de instelling niet had deelgenomen aan een alomvattende toegankelijkheidscontrole van alle EU-instellingen en dat in haar mededeling over het gebouwenbeleid en de infrastructuur in Brussel weinig aandacht was besteed aan de toegankelijkheid voor gehandicapten (78) .

De Ombudsman heeft ook verschillende klachten ontvangen over specifieke aspecten van deze kwestie, zoals de toegankelijkheid van de parkeerplaatsen van de Commissie of van het EU-informatiecentrum in Rond Point Schuman, in Brussel, voor personen met een handicap. Uit deze gevallen blijkt dat de toegankelijkheid van de gebouwen van de Commissie nog steeds een probleem is dat efficiënter moet worden aangepakt (79) .

3.4 De Ombudsman merkt op dat de Commissie op 29 juni 2004 in antwoord op zijn vraag heeft aangekondigd nieuwe normen voor de toegankelijkheid van haar gebouwen voor gehandicapten vast te stellen. Dienovereenkomstig werd in de meest recente versie van het handboek van de Commissie inzake normen voor gebouwen in hoofdstuk B.III aandacht besteed aan de eisen voor personen met een handicap. Deze eisen voldoen volledig aan de normen van de EU en de Belgische wetgeving en hebben betrekking op algemene toegangskwesties, gereserveerde parkeerplaatsen, mobiliteit, verlichting en bewegwijzering in gebouwen, sanitaire installaties en noodevacuatie. De Ombudsman erkent ook dat de Commissie heeft toegezegd verdere vooruitgang te boeken met betrekking tot de beschikbaarheid van parkeerplaatsen voor personen met een handicap in of in de buurt van al haar gebouwen.

De Ombudsman heeft er vertrouwen in dat de toezeggingen van de Commissie de door het publiek geuite zorgen naar behoren moeten aanpakken. De Ombudsman vertrouwt er ook op dat de Commissie de situatie zal volgen en de nodige aanpassingen zal aanbrengen in haar beleid en praktijken in de loop van de tijd, in het licht van de situatie en met inachtneming van de publieke opinie.

Gezien het bovenstaande is de Ombudsman tot de conclusie gekomen dat er op dit moment geen verdere actie nodig lijkt te zijn met betrekking tot dit aspect van de zaak.

4 Informatie en communicatie

4.1 De Ombudsman merkt op dat toegang tot informatie een voorwaarde is voor democratische participatie op elk politiek niveau. Gezien het feit dat de Commissie een van de belangrijkste informatiebronnen over EU-aangelegenheden is, is het van het grootste belang dat personen met een handicap gemakkelijk toegang hebben tot dit soort informatie als middel om hun betrokkenheid bij het democratische leven van de Unie te waarborgen. De toegankelijkheid van de documenten en de website van de Commissie wordt daarom bijzonder belangrijk om ervoor te zorgen dat personen met een handicap niet worden gediscrimineerd.

De Ombudsman wijst erop dat de Commissie zich ertoe heeft verbonden in haar gedragscode voor goede praktijken de richtsnoeren inzake de toegang tot documenten te wijzigen om ervoor te zorgen dat publicaties en informatie in alternatieve formaten toegankelijk zijn voor mensen met een handicap. Evenzo moest het Bureau voor officiële publikaties der Europese Gemeenschappen ervoor zorgen dat burgers met een handicap volledige toegang hebben tot zijn informatie. Als gevolg van deze toezeggingen heeft de Commissie in september 2001 een mededeling goedgekeurd om websites toegankelijker te maken voor ouderen en personen met een handicap (80) .

4.2 De Ombudsman erkent dat de Commissie veel vooruitgang heeft geboekt op het gebied van de toegankelijkheid van haar informatie voor personen met een handicap. Dit geldt met name voor de informatie op de webpagina van de Commissie. De Ombudsman is ingenomen met het initiatief van de Commissie om een hoge standaard aan te nemen, de zogenaamde conformiteitsniveau A (prioriteit 1-WAI („Web Accessibility Initiative”)) voor nieuwe en bijgewerkte websites die op zijn EUROPA-server worden gehost. Dit initiatief moet het gebruik van communautaire websites niet alleen door slechtzienden, maar ook door mensen met andere beperkingen en handicaps vergemakkelijken. De Ombudsman merkt ook op dat de Commissie zich ertoe heeft verbonden ervoor te zorgen dat de auteurs van pagina's op de EUROPA-website, zoals webmasters van directoraten-generaal en diensten, de regels van de gids voor informatieverstrekken (IPG) toepassen om te zorgen voor een coherente en gebruiksvriendelijke dienst.

4.3 De Ombudsman is zich bewust van het feit dat het publiek kritiek heeft geuit op de mate van toegankelijkheid van de informatie van de Commissie en heeft benadrukt dat deze niet alleen beschikbaar moet worden gesteld voor mensen met een visuele beperking, maar ook aan zoveel mogelijk gehandicapten.

De Ombudsman merkt echter op dat de Commissie een aantal initiatieven heeft genomen om tegemoet te komen aan deze zorgen en ernaar streeft de geschikte eindgebruikerssoftware op te nemen om ervoor te zorgen dat de informatie op EUROPA-pagina's die aan WAI-conform zijn, wordt gebruikt om grote afdrukken, braille, elektronische en audioformaten te maken.

4.4 De Ombudsman vestigt de aandacht van de Commissie echter op het feit dat het belang van het publiek bij deze kwestie niet uitsluitend gericht is op informatie die via internet wordt verstrekt.

De Ombudsman merkt op dat de Commissie ook een aanzienlijk deel van haar materialen op papier produceert. Het lijkt erop dat een aantal documenten, zoals het Witboek over de hervorming van de Commissie en het adviesdocument over de verbetering van de werkregelingen voor personen met een handicap, in braille zijn opgesteld. De Ombudsman vindt deze inspanning prijzenswaardig en hoopt dat deze in de toekomst kan worden uitgebreid.

De Ombudsman is zich bewust van het feit dat veel personen met een handicap willen dat de Commissie ervoor zorgt dat meer EU-documenten beschikbaar zijn in een aantal alternatieve formaten zoals braille, grootdruk, audio en elektronische formaten. De Ombudsman vertrouwt

erop dat de Commissie, in coördinatie met het Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen, zal trachten in te spelen op deze bezorgdheid van het publiek.

Gezien de situatie is de Ombudsman tot de conclusie gekomen dat er op dit moment geen verdere actie nodig lijkt met betrekking tot dit aspect van de zaak.

5 Integratie van kinderen met een handicap door de Europese scholen

5.1 De Ombudsman merkt met bezorgdheid op dat zijn aspect van zijn onderzoek veel publieke aandacht trok. In het algemeen heeft het publiek kritiek geuit op zowel de Commissie als de Europese scholen wegens hun vermeende falen om hun uitgesproken toezeggingen ten aanzien van de daadwerkelijke integratie van SEN-leerlingen in het schoolleven in de praktijk te brengen.

De Ombudsman is steeds van mening dat de Europese scholen geen communautaire instelling of orgaan zijn en derhalve niet onder zijn mandaat krachtens artikel 195 van het EG-Verdrag vallen. De Ombudsman heeft er echter ook op gewezen dat de Commissie een zekere verantwoordelijkheid draagt voor de werking van de Europese scholen, aangezien zij vertegenwoordigd is in hun raad van bestuur en grotendeels bijdraagt aan de financiering ervan. Daarom is de Ombudsman van mening dat de Commissie een algemene verantwoordelijkheid heeft om goed bestuur in de Europese scholen te bevorderen. Deze verantwoordelijkheid omvat de verplichting om een niet-discriminerend beleid ten aanzien van leerlingen met een handicap van de Europese scholen te bevorderen dat erop gericht is hun volledige integratie in de scholen te waarborgen. In deze zin merkt de Ombudsman op dat de Commissie zich in haar gedragscode voor goede praktijken heeft verbonden om de inspanningen van de Europese scholen te ondersteunen met het oog op een betere integratie van leerlingen met een handicap.

5.2 Het lijkt erop dat de criteria voor het beleid van de Europese scholen ten aanzien van SEN-kinderen voor het eerst zijn vastgelegd in een onderwijsprogramma dat dateert uit 1999. Het programma had betrekking op zowel leer- als lichamelijke handicaps, met als doel SEN-studenten zoveel mogelijk in het schoolleven te integreren, door middel van gespecialiseerde leraren die klassikale bijstand verlenen aan leerlingen. Dienovereenkomstig moest voor elke SEN-student een op maat gemaakt programma worden vastgesteld, op basis van het vermogen en de behoeften van de leerling, door een speciale raad bestaande uit de directeur, leraren, ouders en meestal een medisch specialist. Het resultaat van dit proces was een contract dat jaarlijks kan worden verlengd en waarin de verantwoordelijkheden van elke partij worden uiteengezet.

In het licht van de opmerkingen die het publiek in de loop van het onderzoek van de Ombudsman heeft gemaakt, blijkt dat de uitvoering van dit programma tot bezorgdheid van het publiek heeft geleid en dat een aantal problemen zijn vastgesteld, waaronder het feit dat de scholen (i) SEN-kinderen niet hebben geaccepteerd omdat zij niet beschikken over de knowhow of de personele middelen om bepaalde soorten handicaps aan te pakken; II) een alomvattend programma voor SEN-kinderen op te zetten en echte inspanningen te leveren om een meer

inclusief onderwijs te bevorderen; en iii) het bieden van gekwalificeerd personeel en ondersteuning voor de integratie van SEN-kinderen.

5.3 De Ombudsman heeft het beleid van de Europese scholen voor de integratie van kinderen met een handicap reeds herzien in het kader van een eerdere klacht (1391/2002/JMA), waarin een van de beschuldigingen was dat de Europese scholen geen geïntegreerd en uniform onderwijssysteem hadden opgezet om tegemoet te komen aan de behoeften van alle SEN-kinderen. Naar aanleiding van zijn onderzoek heeft de Ombudsman op 27 mei 2005 een speciaal verslag bij het Parlement ingediend (81). In het kader van de opstelling van dit verslag stelde de Ombudsman vast dat er geen bindende wettelijke bepaling bleek te zijn die de Commissie verplichtte een uniform onderwijssysteem op te zetten. Bij gebreke van een dergelijke rechtsgrondslag kon de Ombudsman niet concluderen dat de Commissie niet naar behoren had gehandeld door er niet voor te zorgen dat de Europese scholen onderwijsprogramma's aanbieden voor alle SEN-kinderen van EU-ambtenaren (82). Ondanks deze bevinding wees de Ombudsman ook op de inconsistentie tussen de praktijk van de scholen en de publieke toezeggingen van de EU in het algemeen (83) en de Commissie in het bijzonder (84) ter ondersteuning van een geïntegreerd onderwijssysteem.

5.4 De Ombudsman merkt op dat de Commissie in antwoord op de opmerkingen van het publiek heeft uitgelegd dat de raad van bestuur van de scholen in februari 2005 een nieuw document met de titel „Integratie van SEN-leerlingen in de Europese scholen” (85) heeft goedgekeurd. Dit document zal naar verwachting de basis vormen voor een herzien beleid op dit gebied. Zoals vermeld in de preambule, werd met de nieuwe richtsnoeren beoogd de toelatings- en integratieprocedures voor leerlingen met een leerhandicap aan te passen en verbeteringen en innovaties in te voeren in het systeem dat is ontworpen om de uitdagingen in verband met een groeiend aantal SEN-leerlingen aan te pakken.

De Ombudsman herinnert eraan dat hij de Commissie heeft verzocht uit te leggen hoe zij voornemens was de resultaten van het nieuwe beleid van de Europese scholen voor de integratie van SEN-kinderen te beoordelen en een tijdschema voor deze beoordeling aan te geven. In dit verband merkt de Ombudsman met bezorgdheid op dat het antwoord van de Commissie geen informatie bevat waaruit zou kunnen blijken dat de Europese scholen van koers zijn veranderd of dat hun inspanningen om SEN-leerlingen te integreren effectief vruchten afwerpen. De Ombudsman wijst erop dat de Commissie eenvoudigweg heeft verklaard dat zij bij verschillende gelegenheden tevergeefs had verzocht het SEN-programma van de scholen te herzien.

5.5 In het licht van het bovenstaande is de Ombudsman van mening dat hij niet over voldoende informatie beschikt om te concluderen dat het nieuwe beleid naar behoren heeft gereageerd op de door het publiek geuite zorgen. Bij gebrek aan dergelijke informatie wenst de Ombudsman de aandacht van de Commissie te vestigen op een aantal kwesties met betrekking tot het beleid van scholen voor de integratie van gehandicapte leerlingen waaraan het publiek groot belang lijkt te hechten. Deze omvatten:

- het standpunt dat de onderwijsstrategie ten aanzien van SEN-kinderen gebaseerd moet zijn op een „preventieve integratie”-aanpak;

- bezorgdheid over het feit dat de jaarlijkse vernieuwing van het verdrag op grond waarvan individuele programma's voor SEN-kinderen zijn opgezet, bij ouders onzekerheid oproept over de ontwikkeling van de situatie in de loop van de tijd;
- de noodzaak voor de scholen om adequate programma's te ontwikkelen voor bepaalde leerproblemen, zoals dyslexie, waarvoor een passende bijscholing nodig is om leerlingen in hun klassen te ondersteunen;
- het risico dat ouders van SEN-kinderen worden uitgesloten van de SEN-adviesgroep van de scholen omdat zij onvoldoende informatie krijgen over de status en de uiteindelijke voortgang van hun kinderen; en,
- het ontbreken van samenhang in de manier waarop individuele scholen het beleid van de scholen ten aanzien van SEN-kinderen uitvoeren, en de noodzaak om een positie van SEN-coördinator in elk van de scholen te creëren.

5.6 De Ombudsman is van mening dat de Commissie naar behoren rekening moet houden met bovenstaande zorgen om passende oplossingen te bevorderen in de context van beleidsbeslissingen die door de raad van bestuur van de Europese scholen moeten worden genomen. Om nauwlettend in de gaten te houden hoe deze situatie zich in de nabije toekomst ontwikkelt, acht de Ombudsman het daarom noodzakelijk dat de Commissie uiterlijk eind 2007 verslag uitbrengt over de vooruitgang die is geboekt bij de integratie van kinderen met een handicap door de Europese scholen. Dit verslag zal de Ombudsman in staat stellen te beslissen of verdere maatregelen van zijn kant nodig zijn met betrekking tot deze kwestie. De Ombudsman is voornemens dit verslag op zijn website te publiceren om de burgers te informeren over de inhoud ervan.

6 Interne coördinatie

6.1 Aangezien een handicap het resultaat lijkt te zijn van een complexe interactie tussen een gezondheidsprobleem of functionele beperking en de sociale, politieke, culturele, economische en fysieke omgeving (86) , vereist de integratie van personen met een handicap actie op een groot aantal gebieden, zoals gezondheidszorg, onderwijs, werkgelegenheid, vervoer, huisvesting of sociale en juridische bescherming.

Een doeltreffende actie tegen discriminatie op grond van handicap vereist derhalve dat de verschillende betrokken diensten op gecoördineerde wijze handelen en dat er inderdaad een afzonderlijke administratieve entiteit wordt opgericht die als centraal punt kan fungeren voor alle kwesties met betrekking tot handicaps, teneinde een algemene aanpak te bevorderen en te ontwikkelen (87) . Het ontbreken van een geïntegreerde aanpak kan het moeilijk maken om informatie over bestaande programma's te verkrijgen en als gevolg daarvan personen met een handicap te beletten hun rechten naar behoren uit te oefenen.

6.2 De Ombudsman wijst erop dat de EU als geheel, evenals de gedragscode van de Commissie inzake goede praktijken en communicatie over personen met een handicap, dit algemene perspectief lijken te delen. Zij voorzien in een alomvattende en geïntegreerde strategie ter bestrijding van mogelijke gevallen van discriminatie van personen met een handicap, met inbegrip van de benoeming van een ambtenaar of orgaan in elke EU-instelling

die verantwoordelijk is voor de uitvoering van een dergelijke strategie.

6.3 Voor een geïntegreerde aanpak moet ook informatie beschikbaar worden gesteld aan alle diensten binnen de administratie, zodat zij kunnen bijdragen aan het voorkomen van potentiële werkgerelateerde problemen voor personeel met een handicap. De Ombudsman merkt op dat de Commissie in haar gedragscode voor goede praktijken heeft ingestemd met voorlichting en bewustmaking door middel van opleidingen over handicaps, en voortdurend de procedures voor de correcte toepassing van de code op alle niveaus zal verbeteren. Daartoe heeft de Commissie zich ertoe verbonden periodieke onderzoeken uit te voeren.

6.4 De Ombudsman merkt op dat tot op heden slechts één enquête is uitgevoerd, namelijk die van december 2004. Volgens de enquête gaven medewerkers met een handicap aan dat zij vanwege hun toestand minder gunstige behandeling hadden ervaren en dat dit had geresulteerd in een tragere loopbaanontwikkeling, minder interessant werk of een gebrek aan toegang tot opleiding. Uit het onderzoek bleek dat een aantal medewerkers op interpersoonlijk niveau gedrag van superieuren en collega's ondervond waarvan ze vonden dat ze vernederend, intimiderend of beledigend waren. Het personeel was ook van mening dat zij moeilijkheden hadden ondervonden bij het verkrijgen van relatief eenvoudige soorten huisvesting voor hun werk, zoals geschikte stoelen of kantoortafels, aangepaste IT-apparatuur of bij het waarborgen van de toegang tot of binnen gebouwen.

De Ombudsman is ingenomen met het initiatief van de Commissie om de enquête en de resultaten ervan, evenals haar praktische gids over goede praktijken, op haar intranetwebsite te plaatsen, teneinde het personeel bewust te maken van de betrokken kwesties en te helpen bij het tot stand brengen van veranderingen.

De Ombudsman merkt op dat de Commissie momenteel overweegt een nieuwe enquête uit te voeren voor de periode 2007-2008. De Ombudsman vertrouwt erop dat de Commissie in het kader van dat toekomstige onderzoek het nuttig acht om rekening te houden met een deel van de kritiek die het publiek heeft geuit in verband met de toepassing van haar gedragscode voor goede praktijken. De Commissie kan ook overwegen de vertegenwoordiging van gehandicaptenorganisaties in het besluitvormingsproces te verbeteren, met de nadruk op mogelijke hervormingen.

6.5 De Ombudsman wijst erop dat de Commissie in antwoord op zijn vragen een praktische gids over goede praktijken op het gebied van non-discriminatie heeft gepubliceerd. Deze gids is bedoeld om managers die verantwoordelijk zijn voor aanwerving in de directoraten-generaal te informeren. Om het personeel bewust te maken van de problemen en veranderingen te beïnvloeden, blijkt dat de gids onder de diensten van de Commissie is verspreid en ook op de intranetwebsite van de Commissie is gepubliceerd.

De Ombudsman is positief van mening dat de inspanningen van de Commissie om ambtenaren en functionarissen via haar intranetwebsite te informeren dat, indien het personeel ontevreden is met de tenuitvoerlegging van de code van goede praktijken, een specifieke dienst, de eenheid Gelijke Kansen en non-discriminatie van het directoraat-generaal Personeelszaken en

Administratie van de Commissie, op vertrouwelijke basis kan worden benaderd. Deze dienst is bevoegd om het onderwerp van de klacht op de meest geschikte manier te behandelen.

6.6 In verband met de inspanningen van de Commissie om het bewustzijn op het gebied van handicaps te vergroten, merkt de Ombudsman op dat de instelling ook heeft aangekondigd dat zij in de toekomst specifieke acties op het gebied van sensibilisering zal organiseren door middel van opleidingssessies en conferenties of seminars voor personeel. De Ombudsman betreurt echter dat de Commissie, ondanks haar toezeggingen, tot nu toe niet in staat is geweest specifieke cursussen over non-discriminatiekwesies te organiseren, waarbij zij zich beperkt tot het opzetten van een aantal informatiesessies voor jury's.

De Ombudsman wil de aandacht van de Commissie vestigen op het feit dat in de opmerkingen die in de loop van zijn onderzoek zijn gemaakt, het publiek sterk voorstander is van het idee dat opleidingen moeten worden georganiseerd voor alle personeelsleden die naast mensen met een handicap werken. De Ombudsman hoopt dat de Commissie naar behoren rekening zal houden met deze publieke zorgen om de opleiding die zij aan haar personeel biedt op het gebied van gehandicaptenkwesies te verbeteren.

Gezien het bovenstaande is de Ombudsman tot de conclusie gekomen dat er op dit moment geen verdere actie nodig lijkt te zijn met betrekking tot dit aspect van de zaak.

Dit is de beleidsaanpak van Canada en de Verenigde Staten. Beide landen hebben geprobeerd een volledig geïntegreerd gehandicaptenbeleid te ontwikkelen. In de VS ligt deze verantwoordelijkheid bij de National Council on Disability, een federaal agentschap dat in 1978 is opgericht, met als missie beleid, programma's, praktijken en procedures te bevorderen die gelijke kansen voor alle mensen met een handicap garanderen (www.ncd.gov/index.html). In Canada wordt deze taak toegewezen aan het Office for Disability Issues (ODI), dat als centraal punt binnen de regering van Canada fungeert voor belangrijke partners die zich inzetten om de volledige deelname van Canadezen met een handicap aan leren, werk en gemeenschapsleven te bevorderen (www.hrsdc.gc.ca/en/gateways/nav/top_nav/program/odi.shtml).

7 Conclusie

7.1 De Ombudsman heeft de maatregelen van de Commissie voor de integratie van personen met een handicap zorgvuldig beoordeeld door middel van een open en transparante dialoog waarin personen met een handicap, representatieve groepen, andere ombudsmannen op nationaal en regionaal niveau en burgers een grote bijdrage hebben geleverd.

7.2 Op basis van die evaluatie is de Ombudsman van mening dat de Commissie zich oprecht heeft ingespannen om personen met een handicap te integreren, ook al lijken bepaalde aspecten van haar beleid niet aan de verwachtingen van de bevolking te voldoen. De Ombudsman erkent dat er op een aantal gebieden vooruitgang is geboekt, waaronder:

* ervoor te zorgen dat de tewerkstelling van personen met een handicap door alle EU-instellingen in overeenstemming is met de in het nieuwe Statuut verankerde fundamentele

beginselen, zoals non-discriminatie op grond van handicap (artikel 1 quinquies, lid 1) of de noodzaak om ambtenaren een redelijke aanpassing te bieden, zodat zij de hun toevertrouwde taken kunnen uitvoeren (artikel 1 quinquies, lid 4);

- * kandidaten voor EU-wedstrijden met een handicap kunnen nu profiteren van een aantal maatregelen om hun deelname te vergemakkelijken; bovendien heeft de Commissie zich ertoe verbonden de verschillende middelen te onderzoeken waarmee de aanwerving van personen met een handicap binnen de instelling kan worden bevorderd;

- * de vaststelling van nieuwe eisen met betrekking tot de toegankelijkheid van de gebouwen van de Commissie, volledig in overeenstemming met de normen van de EU en de Belgische wetgeving, en specifiek inspelen op de behoeften van mensen met een handicap;

- * informatie toegankelijker te maken voor personen met een handicap, met name met betrekking tot de gegevens die op de website van de Commissie worden gepubliceerd; de instelling heeft lovenswaardige inspanningen in deze richting geleverd;

- * de Commissie heeft zich ingespannen om haar diensten beter af te stemmen op de moeilijkheden waarmee personen met een handicap worden geconfronteerd, zodat zij, indien nodig, adequaat kunnen reageren. In dit licht moet de gedragscode van de Commissie een zeer nuttig instrument zijn om haar personeel te sensibiliseren, hoewel inspanningen moeten worden geleverd om ervoor te zorgen dat de gedragsnormen volledig worden nageleefd en periodiek worden bijgewerkt.

7.3 De Ombudsman is zich bewust van het feit dat, zoals het publiek heeft benadrukt, nog steeds actie moet worden ondernomen op andere gebieden, waaronder:

- * de financiële steun die de Commissie verleent aan ambtenaren met een handicap of met gehandicapte familieleden wordt nog steeds als ontoereikend beschouwd; het publiek is ook van mening dat de begrotingstoewijzing voor kosten in verband met handicaps moet worden verhoogd;

- * de maatregelen die zijn genomen om de aanwerving van gehandicapten te bevorderen, lijken niet transparant te zijn en er is om een betrouwbardere beoordeling van de situatie gevraagd;

- * er lijkt ook ontevreden te zijn over de ontoereikende toegankelijkheid van informatie van de Commissie voor bepaalde personen met een handicap;

- * de situatie van leerlingen met een handicap in de Europese scholen lijkt ontoereikend te zijn en het beleid van de scholen voor de integratie van deze categorie kinderen lijkt niet effectief te hebben bijgedragen aan hun integratie;

- * de toepassing van de code van goede praktijken van de Commissie heeft een aantal tekortkomingen aan het licht gebracht, met name wat betreft het ontoereikende aantal maatregelen dat is genomen om het personeel van de instelling door middel van

opleidingscursussen of seminars te sensibiliseren.

7.4 De Ombudsman is zich bewust van het feit dat de Commissie een aantal toezeggingen heeft gedaan om de bovengenoemde bezorgdheid van het publiek aan te pakken. De Ombudsman merkt op dat de Commissie zich ertoe heeft verbonden:

- * zorg voor volledige terugbetaling van de kosten in verband met een handicap; op voorwaarde dat de begrotingsautoriteit voldoende middelen ter beschikking stelt en er een interinstitutioneel akkoord wordt bereikt;
- * overwegen meer algemene verslagen over de aanwerving van personen met een handicap te publiceren en daarin bestaande en toekomstige statistieken moeten bevatten;
- * nieuwe normen vast te stellen voor de toegankelijkheid van zijn gebouwen voor gehandicapten, en het aantal parkeerplaatsen voor mensen met een handicap in of in de buurt van al zijn gebouwen te verhogen;
- * in de toekomst specifieke acties op het gebied van sensibilisering organiseren door middel van opleidingssessies en conferenties of seminars voor personeel.

Gelet op de toezeggingen van de Commissie is de Ombudsman van mening dat op dit moment geen verdere actie op bovengenoemde aspecten nodig lijkt te zijn.

7.5 De Ombudsman is echter van oordeel dat de situatie van leerlingen met een handicap in de Europese scholen nog steeds onbevredigend lijkt.

Om nauwlettend in de gaten te houden hoe deze situatie zich in de nabije toekomst ontwikkelt, acht de Ombudsman het daarom noodzakelijk dat de Commissie eind 2007 verslag uitbrengt over de vooruitgang die de Europese scholen hebben geboekt met betrekking tot de integratie van kinderen met een handicap. Dit verslag zal de Ombudsman in staat stellen te beslissen of verdere maatregelen met betrekking tot deze kwestie van zijn kant noodzakelijk zijn. Er zij op gewezen dat de Ombudsman voornemens is dit verslag op zijn website te publiceren om de burgers te informeren over de inhoud ervan.

Door een openbaar debat over de integratie van personen met een handicap door de Commissie te openen, hoopt de Ombudsman een bijdrage te hebben geleverd om de stem van gehandicapten dichterbij de instellingen van de Unie te brengen. De Ombudsman hoopt dat de resultaten van zijn initiatief de Commissie zullen helpen een aantal van haar acties op dit gebied opnieuw te beoordelen teneinde deze zo nodig te corrigeren en daarmee alle Europese burgers beter van dienst te zijn.

Om zoveel mogelijk burgers te informeren, zal de Ombudsman op zijn website de volledige versie van dit besluit in het Engels plaatsen, evenals een samenvatting daarvan in alle officiële talen van de EU.

De uwe oprecht,

P. Nikiforos DIAMANDOUROS

(1) Resolutie van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, van 20 december 1996 over gelijke kansen voor personen met een handicap (PB 1997, C 12, blz. 1).

(2) Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Naar een Europa zonder belemmeringen voor mensen met een handicap, COM(2000) 284 def. van 12 mei 2000.

(3) Resolutie van het Europees Parlement van 4 april 2001 over de Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Naar een Europa zonder belemmeringen voor mensen met een handicap, COM(2000) 284 — C5-0632/2000-2000/2296 (COS).

(4) Beschikking 2001/903/EG van de Raad van 3 december 2001 betreffende het Europees Jaar van personen met een handicap 2003, PB L 335, blz. 15.

(5) Beschikbaar op de website van het directoraat-generaal Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Gelijke Kansen van de Commissie (http://europa.eu.int/comm/employment_social/soc-prot/disable/codehaen_en.htm [Link]).

(6) Supra voetnoot 3, resolutie van het Europees Parlement van 4 april 2001, paragraaf 35.

(7) Zie hierna blz. 23-24, alsmede punt 6.4 van de beschikking.

(8) Philip Scott (8 juni 2004); Marie Luijten, EP voor gehandicaptenondersteuning (26 mei 2004).

(9) „*De kinderbijslag ten laste kan worden verdubbeld bij speciaal met redenen omkleed besluit van het tot aanstelling bevoegde gezag op basis van medische documenten waaruit blijkt dat het betrokken kind lijdt aan een geestelijke of lichamelijke handicap waardoor de ambtenaar zware uitgaven heeft.*”

(10) Zie met name Nora Bednarski, Europees Gehandicaptenforum (EDF), (19 mei 2004).

(11) Marie Luijten, EP voor gehandicaptenondersteuning (26 mei 2004).

(12) Pilar Villarino, Comité Español de Representantes de Personas con Discapacidad (CERMI), (31 mei 2004).

- (13) COM (2003) 755 definitief.
- (14) Marie Luijten, EP voor gehandicaptenondersteuning (26 mei 2004).
- (15) Supra voetnoot 11, mevrouw Pilar Villarino, CERMI.
- (16) Pilar de la Peña García Tizón (23 mei 2004).
- (17) Europees Gehandicaptenforum (EDF), (18 mei 2004).
- (18) Catrin Roberts, namens Colin Low (European Blind Union, EBU), (24 september 2004), supra EDF.
- (19) Supra voetnoot 18, EBU; supra voetnoot 17, EDF.
- (20) Supra voetnoot 18, EBU.
- (21) Andreas Klumpp (27 juli 2004); Marie Luijten, EP voor gehandicaptenondersteuning (26 mei 2004); addendum bij de opmerkingen van het EP voor gehandicaptenondersteuning (8 juni 2004); Colm Begley (28 mei 2004); De heer Y (1 juni 2004) Vertrouwelijk; De heer en mevrouw Z (28 juli 2004) Vertrouwelijk.
- (22) Andreas Klumpp (27 juli 2004).
- (23) Supra voetnoot 14, Marie Luijten, EP voor gehandicaptenondersteuning (26 mei 2004); addendum bij de opmerkingen van de Groep Gehandicaptenondersteuning EP (8 juni 2004).
- (24) Supra voetnoot 14, Gehandicaptenondersteuningsgroep EP; De heer en mevrouw Z (28 juli 2004) Vertrouwelijk.
- (25) Colm Begley (28 mei 2004); De heer Y. (1 juni 2004) Vertrouwelijk.
- (26) Carol McCarthy, DYSPEL vzw (21, 23 februari en 5 maart 2004).
- (27) Werner Salz, Pfalzinstitut für Hörsprachbehinderte (21 mei 2004).
- (28) Supra voetnoot 26, DYSPEL vzw.
- (29) Supra voetnoot 26, DYSPEL vzw.
- (30) Brigitte Holst (11 en 12 mei 2004); Marie Luijten, EP voor gehandicaptenondersteuning (26 mei 2004).
- (31) Supra voetnoot 30, Brigitte Holst.

- (32) Supra voetnoot 30, Brigitte Holst; Annica Floren (7 mei 2004).
- (33) Nora Bednarski, Europees Gehandicaptenforum (EDF) (19 mei 2004).
- (34) Pierrette Hourthouat Bénacq, Association Aide et Information aux Non et Mal Voyants (22 december 2003).
- (35) Pilar Villarino, Comité Español de Representantes de Personas con Discapacidad (CERMI) (31 mei 2004).
- (36) Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Naar een Europa zonder belemmeringen voor mensen met een handicap, COM/2000/0284 def. van 12 mei 2000.
- (37) Zie punt 1.5 van het besluit van de Europese Ombudsman betreffende zaak 1391/2002/JMA (<http://www.ombudsman.europa.eu/decision/en/021391.htm> [Link]).
- (38) Resolutie van de Raad en de ministers van Onderwijs, in het kader van de Raad bijeen, van 31 mei 1990 betreffende de integratie van kinderen en jongeren met een handicap in het gewone onderwijsstelsel; PB 1990, C 162, blz. 2. In punt 2 van de resolutie wordt aanbevolen aan de lidstaten het volgende te doen:
- „ Volledige integratie in het reguliere onderwijssysteem moet in alle passende gevallen als eerste optie worden beschouwd en alle onderwijsinstellingen moeten in staat zijn in te spelen op de behoeften van leerlingen en studenten met een handicap ”.*
- (39) Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's „ Naar een barrièrevrij Europa voor mensen met een handicap ” COM(2000) 284 def. van 12 mei 2000.
- (40) Supra voetnoot 39, mededeling, punt 4.3.d (mainstreaming in de Europese scholen), blz. 19.
- (41) Referentie: 2003-D-4710-nl-6. Dit document is beschikbaar op de website van de Europese scholen (http://www.eurasc.org/SE/htmlEn/IndexEn_home.html [Link]).
- (42) Supra voetnoot 14, Marie Luijten, EP voor gehandicaptenondersteuning (26 mei 2004).
- (43) De volledige tekst van de administratieve mededeling 69-2004 is beschikbaar op de intracomm-website van de Commissie, die niet toegankelijk is voor derden (http://www.cc.cec/guide/publications/infoadm/2004/ia04069_en.html).
- (44) Zie blz. 25 en punt 2.8 van de beschikking.
- (45) „ De instellingen van de Europese Unie passen een beleid van gelijke kansen toe en

aanvaarden aanvragen zonder onderscheid op grond van geslacht, ras, huidskleur, etnische of sociale afkomst, genetische kenmerken, taal, religieuze, politieke of andere overtuigingen of meningen, behorend tot een nationale minderheid, financiële situatie, geboorte, handicap, leeftijd, seksuele geaardheid, burgerlijke staat of gezinssituatie.

(46) " *Als u een handicap heeft waardoor u zich niet online kunt registreren, kunt u, bij voorkeur per fax, een papieren versie van het formulier aanvragen, die u per aangetekende post moet invullen, ondertekenen en retourneren, uiterlijk op de sluitingsdatum voor registratie. Alle daaropvolgende communicatie tussen EPSO en u vindt plaats per post. U moet bij uw aanvraagformulier een door een erkende instantie afgegeven verklaring betreffende uw handicap bijvoegen. U moet ook op een apart vel papier alle speciale regelingen vermelden waarvan u denkt dat die nodig zijn om het voor u gemakkelijker te maken om deel te nemen aan de tests .*

(47) Tekst in braille; tekst geschreven in een groter lettertype; de kandidaat kan een eigen pc meenemen die braille kan lezen; voor de tests kan de bewakingsagent de voorgestelde vragen en antwoorden lezen, de kandidaat zijn/haar antwoord geven en de bewakingsagent dit aangeeft op het formulier voor optische lezer; audio-opname; extra tijd gegeven.

(48) Mogelijkheid om aan de voorkant van het onderzoekscentrum te zitten om de woordvoerder lippen te lezen; het hebben van een kopie van de tekst van de woordvoerder en het tot hun beschikking hebben van een individuele bewakingsinstantie.

(49) De kandidaat beschikt over een pc en kan antwoorden afdrucken; of de kandidaat kan hun antwoord mondeling aan een bewakingsagent geven en met behulp van audio-opnamen.

(50) EPSO zorgt ervoor dat de kandidaat zonder enig obstakel toegang heeft tot het examencentrum.

(51) Extra tijd om de tests af te leggen; een pc, een documenthouder, een parkeerplaats ter beschikking van de kandidaat; er kan een ergonomische stoel aanwezig zijn.

(52) Een PC wordt ter beschikking gesteld van de kandidaat om de test te schrijven en extra tijd wordt gegeven.

(53) PB L 8, blz. 1.

(54) Zie punt 3.3 van de beschikking.

(55) Het EUROPA — Webtoegankelijkheidsbeleid is beschikbaar op de Europa-website (http://europa.eu/geninfo/accessibility_policy_en.htm [Link]).

(56) De IPG-regels zijn beschikbaar op de Europa-website (http://ec.europa.eu/ipg/index_en.htm [Link]).

(57) Zie hierna de punten 4.2-4.4 van de beschikking.

(58) Het bestuur bestaat uit 31 stemgerechtigde leden. De Commissie heeft één stem, net als elk van de 27 lidstaten, en de vertegenwoordigers van de ouderverenigingen en het personeel. Voor onderwijsaangelegenheden kunnen twee extra leden die de studenten en de directeurs van de scholen vertegenwoordigen, deelnemen aan de vergaderingen van de raad van bestuur, zij het alleen als waarnemers.

(59) Zie bladzijde 25 en de punten 5.4-5.6 van het besluitgedeelte.

(60) Zie bladzijde 25 en punt 6.4 van het besluit.

(61) De enquête is beschikbaar op de intracomm-website van de Commissie, die niet toegankelijk is voor derden (http://www.cc.cec/pers_admin/equal_opp/disabled_fr.htm1).

(62) De praktische gids is beschikbaar op de intracomm-website van de Commissie, die niet toegankelijk is voor derden (http://www.cc.cec/persadmin/equal_opp/documents/bat_goodpractice_fr.pdf).

(63) Zie punt 6.4 van de beschikking.

(64) Zie bijvoorbeeld het Wereldactieprogramma van de VN betreffende personen met een handicap, aangenomen door de Algemene Vergadering van de VN tijdens haar 37e gewone zitting op 3 december 1982 (resolutie 37/52 1/); het jaarverslag 2006 van de Canadese regering over haar vooruitgang op het gebied van gehandicaptenkwesties, „Advancing the Inclusion of People with Disabilities”, dat beschikbaar is op de website van de regering van Canada (<http://www.hrsdc.gc.ca/en/hip/odi/documents/advancingInclusion06/introduction.shtml> [Link]).

(65) De Raad van Europa schat dat 10 %-15 % van de totale bevolking in Europa een handicap heeft. Zie Aanbeveling Rec(2006)5 van de Raad van Europa van het Comité van Ministers van 5 april 2006 "Actieplan ter bevordering van de rechten en de volledige deelname van personen met een handicap aan de samenleving: verbetering van de levenskwaliteit van personen met een handicap in Europa 2006-2015".

Voor de Europese Unie kennen bijna zes op de tien Europeanen iemand, in dichte of meer afgelegen kringen, die te maken heeft met een langdurige ziekte, handicap of invaliditeit; en meer dan 5 % van de EU-burgers beschouwt zichzelf als een persoon met een handicap, Eurobarometer (54.2/2001), verslag over „Europeanen en handicaps”.

(66) Resolutie van de Raad en de vertegenwoordigers van de regeringen der lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, van 20 december 1996 over gelijke kansen voor personen met een handicap (PB 1997, C 12, blz. 1).

(67) Supra voetnoot 65, Eurobarometer (54.2/2001).

(68) De EU-code voor goede praktijken is beschikbaar op de website van de Commissie (http://europa.eu.int/comm/employment_social/soc-prot/disable/codehaen_en.htm [Link]).

(69) Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Naar een Europa zonder belemmeringen voor mensen met een handicap, COM/2000/284 def. van 12 mei 2000.

(70) Resolutie van het Europees Parlement van 4 april 2001 over de Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Naar een onbelemmerd Europa voor mensen met een handicap, COM(2000) 284 — C5-0632/2000-2000/2296 (COS).

(71) Supra voetnoot 63, resolutie van het Europees Parlement van 4 april 2001, punt 35.

(72) „De Raad kan, op voorstel van de Commissie en na raadpleging van het Europees Parlement, met eenparigheid van stemmen passende maatregelen nemen ter bestrijding van discriminatie op grond van geslacht, ras of etnische afstamming, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid.

(73) Administratieve mededeling 69-2004 is beschikbaar op de intracomm-website van de Commissie, die niet toegankelijk is voor derden (http://www.cc.cec/guide/publications/infoadm/2004/ia04069_en.html).

(74) PB L 8, blz. 1.

(75) Supra voetnoot 70, resolutie van het Europees Parlement van 4 april 2001, punt 35.

(76) Alleen de publieke sector.

(77) "Ontwikkeling van antidiscriminatiewetgeving in Europa. De 25 EU-lidstaten vergeleken", rapport opgesteld door Mark Bell, Isabelle Chopin en Fiona Palmer voor het Europees netwerk van onafhankelijke deskundigen op het gebied van non-discriminatie, november 2006.

(78) COM (2003) 755 definitief.

(79) Zie de besluiten inzake klachten 2415/2003/JMA en 1125/2006/JMA.

(80) "eEurope 2002: Toegankelijkheid van openbare websites en hun inhoud.

(81) Zie hiervoor punt 2.6 van dit besluit.

(82) Zie punt 1.5 van het besluit van de Ombudsman in zaak 1391/2002/JMA.

(83) Resolutie van de Raad en de ministers van Onderwijs, in het kader van de Raad bijeen, van 31 mei 1990 betreffende de integratie van kinderen en jongeren met een handicap in het

gewone onderwijsstelsel; PB 1990, C 162, blz. 2. Punt 2 van de resolutie heeft de lidstaten aanbevolen:

„ volledige integratie in het stelsel van mainstream onderwijs moet in alle passende gevallen als een eerste optie worden beschouwd en alle onderwijsinstellingen moeten in staat zijn in te spelen op de behoeften van leerlingen en studenten met een handicap ”.

(84) Mededeling van de Commissie aan de Raad, het Europees Parlement, het Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's „ *Naar een barrièrevrij Europa voor mensen met een handicap* ” COM(2000) 284 def. van 12 mei 2000.

(85) Referentie: 2003-D-4710-nl-6. Dit document is beschikbaar op de website van de Europese scholen (http://www.eursc.org/SE/htmlEn/IndexEn_home.html [Link]).

(86) Zie supra voetnoot 64, VN-wereldactieprogramma voor personen met een handicap.

(87) Supra voetnoot 65, Aanbeveling van de Raad van Europa Rec(2006)5 van het Comité van Ministers van 5 april 2006.

Dit is de beleidsaanpak van Canada en de Verenigde Staten. Beide landen hebben geprobeerd een volledig geïntegreerd gehandicaptenbeleid te ontwikkelen. In de VS ligt deze verantwoordelijkheid bij de National Council on Disability, een federaal agentschap dat in 1978 is opgericht, met als missie beleid, programma's, praktijken en procedures te bevorderen die gelijke kansen voor alle mensen met een handicap garanderen (www.ncd.gov/index.html). In Canada wordt deze taak toegewezen aan het Office for Disability Issues (ODI), dat als centraal punt binnen de regering van Canada fungeert voor belangrijke partners die zich inzetten om de volledige deelname van Canadezen met een handicap aan leren, werk en gemeenschapsleven te bevorderen (http://www.hrsdc.gc.ca/en/gateways/nav/top_nav/program/odi.shtml [Link]).